

COLECȚIA
OPERE FUNDAMENTALE
catalog
2000-2014

ACADEMIA ROMÂNĂ
Fundația Națională pentru Știință și Artă

COLECȚIA

OPERE FUNDAMENTALE

catalog

2000-2014

CUVÂNT ÎNAINTE DE
Eugen Simion

150
de volume

București
2014

Prezentări de
Nicolae Mecu

Coordonare
Tiberiu Avramescu și Vasile Ciucă

Coperta & viziune grafică
tehnoredactare, prelucrare imagini
Mircia Dumitrescu & Anna-Mária Orbán

Culegere computerizată
Loredana Baibarac

Tipărit la Tipografia Semne
Ștefan Dulu - director

Cuvânt înainte

Ideea de a începe o colecție de tip *Pléiade* în literatura română este mai veche. Am discutat acest proiect, prima oară, cu Marin Preda, la Mogoșoaia, pe la sfârșitul anilor '70. Cultura română – îi spuneam directorului „Cărții Românești” – merită să aibă o asemenea colecție de două ori avantajoasă: o dată pentru că oferă cititorului un obiect estetic, a doua oară, pentru că strânge într-un volum sau mai multe opera integrală a autorului... Preda se arăta sceptic, nu cu ideea în sine, ci cu posibilitatea de a o realiza. A căzut de acord, totuși, că merită să încercăm. „O sută de cărți fundamentale – ziceam eu – să selectăm cele o sută de cărți fundamentale din cultura română”... Păstrez, cred, printre hârtiile mele un șervețel pe care notasem la repezeală primele zece titluri...

Preda a dispărut curând (în mai 1980) și ideea de a porni colecția de opere fundamentale s-a retras și ea, întristată, undeva în cotloanele imaginației mele... A revenit, în forță, în 1999 când ministrul de atunci al Culturii, Ion Caramitru, a convocat o reuniune cu cei implicați în sărbătorirea a 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu. Îmi amintesc bine acea întâlnire la care participau oameni de peste tot. Fiecare propunea câte ceva: un spectacol, o

călătorie pe urmele lui Eminescu, o statuie în fiecare oraș, un concurs de poezie, seminarii, expoziții, albume, traduceri în limbi străine etc. ... Lucruri folositoare, desigur, dar – cele mai multe – efemere.

Mi-a revenit atunci în minte vechiul proiect, abandonat odată cu moartea lui Preda... Proiectul putea începe cu poezia lui Eminescu. L-am propus și, spre satisfacția mea, ministrul Culturii a înțeles repede despre ce-i vorba și l-a acceptat... Așa se face că, la 15 ianuarie 2000, apăreau primele trei volume din Eminescu, cuprinzând poezia, proza și o parte din publicistica lui... Colecția de „Opere fundamentale” – cum i-am spus până la urmă – debuta bine. Au fost trase, succesiv, 5000 de exemplare . Acest fapt ne-a dat curajul de a continua. A venit la Ministerul Culturii alt ministru (acad. Răzvan Theodorescu) și colecția a continuat oarecare vreme, nu prea lungă, un an – doi, - pentru că au apărut alți miniștri ai Culturii și au stopat orice posibilitate de a finanța acest proiect. Am căutat atunci, alte mijloace și spre bucuria mea le-am aflat. Așa au putut apărea: I.L. Caragiale, Creangă, Arghezi, Ion Barbu, Bacovia, etc. Când scriu, acum aceste rânduri (3 decembrie 2005), ne pregătim să scoatem al 71-lea titlu al colecției. Se întâmplă să fie (și se întâmplă bine să fie) al VIII-lea volum din opera integrală a lui Arghezi, cuprinzând o parte din publicistica lui interbelică. Alte patru volume (Sorin Titel, T. Maiorescu) urmează să fie publicate până la sfârșitul anului. Așadar: din ianuarie 1999 până în decembrie 2005 am reușit să scoatem 75 de volume masive, tipărite la „Monitorul Oficial” în condiții grafice cu nimic mai prejos decât modelul nostru parizian. Câteva titluri: operele integrale ale lui Eminescu (șapte volume), I.L. Caragiale (patru volume – opera integrală), Creangă, Ion Barbu (două volume), Arghezi (opt volume; ediția continuă), Slavici (șase volume), Bacovia, Cantemir (un volum,

cuprinzând scrierile românești), *Mari cronicari moldoveni, Cronicari munteni*, Heliade Rădulescu (I-II), Goga, Rebreanu (I-III), Mateiu I. Caragiale, Macedonski, Nicolae Filimon, Ștefan Bănulescu, Petru Dumitriu, Anton Holban, Sorin Titel, Mircea Vulcănescu etc. ...

Planul nostru este ambițios. El are în vedere tot spațiul culturii române, de la origini până în prezent. Prezentul (adică literatura postbelică) este reprezentat, deocamdată, de scriitorii clasicizați sau pe cale să se clasicizeze. Am început cu Preda, Nichita Stănescu, Sorescu și am continuat, am menționat deja, cu Petru Dumitriu, Ștefan Bănulescu și Sorin Titel. Am dori să continuăm, de pildă, cu Leonod Dimov. Încercarea noastră de a-l tipări s-a izbit însă de exigențele (prea mari pentru noi) ale moștenitorilor. N-am reușit până acum să ajungem la o înțelegere nici în privința lui Blaga. Nu mi-am pierdut însă speranța. Se profilează o ediție integrală a scrierilor Hortensiei Papadat-Bengescu și alta care sa insumeze poeziile și eseurile lui Ion Pillat... Dacă socotelile noastre (financiare și intelectuale) se împlinesc, vom avea într-un an-doi, strânse în volume masive, scrierile literare ale lui Kogălniceanu, Ion Ghica, C. Negruzzi și două sau trei volume din scrierile reprezentative ale „Școlii Ardelene” (de la Inochentie Micu Klein până la George Bariț).

Nu i-am uitat, evident, pe marii critici. G. Călinescu a fost prezent, în 2004, cu toate romanele sale, iar în viitor vrem să tipărim integral publicistica eminentă a lui G. Călinescu (o echipă formată din cercetători de la Institutul „G. Călinescu” pregătește cu osârdie, această ediție care, după toate probabilitățile, va însuma circa 8000 de pagini). În fine, ne gândim la o selecție din scrierile lui Nicoale Iorga și la două-trei volume care să cuprindă toată opera lui Maiorescu (inclusiv jurnalul său care nu a fost niciodată

publicat integral până acum).

Dar să ne întoarcem la literatură. Nu-l putem uita, desigur, pe Sadoveanu, un mare prozator care trece acum printr-un moment dificil. Plătește moral pentru câteva scrieri conformiste (*Mitrea Cocor*, *Aventura în lunca Dunării*, etc.). Va trebui să trecem peste ele și să tipărim marile lui narațiuni. Mă gândesc, apoi, la Camil Petrescu (romancier, dramaturg și eseist), la un volum sau două care să cuprindă pe simbolisții români (mari și mici) separat la poemele lui Minulescu, la romanele și povestirile lui Mircea Eliade, la scrierile românești ale lui Cioran, Eugen Ionescu și, evident, la opera lui C. Noica. O idee mai veche este de a strânge într-o carte de 1000-1500 de pagini scrierile noastre reprezentative. Sper s-o putem realiza. Am tipărit, până acum, un volum cu texte din literatura medievală. Dintre scriitorii mai noi, n-ar trebui să lipsească, cred, din colecția noastră, G. Ibrăileanu, E. Lovinescu, Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Perpessicius, Vladimir Streinu, nici B. Fundoianu – poet și eseist – și atâția alții. Ne trebuie timp, ne trebuie specialiști (cei existenți aparțin, de regulă, generației vechi; este încurajator, totuși, că au început să apară câțiva tineri instruiți, dornici să facă această muncă (anevoioasă și deloc rentabilă din punct de vedere material)

O colecție de „Opere fundamentale” este un semn că România rămâne, chiar în condițiile tranziției, o țară culturală. Francezii au început proiectul lor în 1931. Au ajuns, azi, la numărul 500 din colecția – de mare prestigiu și de delicata frumusețe – *Pléiade*. Printre ultimii veniți în familie se află Georges Simenon și Aragon. Tribulațiile politice, deloc glorioase, ale poetului suprarealist n-au împiedicat Editura Gallimard să-i publice poemele și romanele. Amintesc acest amănunt pentru că am tipărit în

2004, în trei volume masive, opera românească a lui Petru Dumitriu, autor controversat. Un prozator, altminteri, de prim ordin în literatura română postbelică. Opera lui este inegală ca valoare, uneori sub talentul și sub conștiința lui morală, dar ceea ce a scăpat mecanismelor ideologiei oficiale și slăbiciunii omului care a scris-o este substanțial și trebuie cunoscut de generațiile mai noi... Nu putem ignora, de asemenea, pe Eugen Barbu, autor a trei-patru cărți remarcabile...

Iată, dar, un program vast și, încă odată, ambițios. Sper să-l putem duce la capăt. Fără partenerii noștrii (Editura Univers Enciclopedic Gold prin Vlad Popa și „Monitorul Oficial” prin Doamnele Eugenia Ciubâncan și Carmen Nastea) n-am fi reușit să pornim și, cum s-a văzut, să ducem până azi această colecție... Le mulțumesc pe aceasta cale. Pe criticii, cârtitorii și răuvoitorii noștri îi rog să nu se grăbească. Să aibă încă puțintică răbdare. Știu că nu toate edițiile sunt perfecte, dar avem timp, sper, să corectăm ezitățile, ambiguitățile noastre. Specialiști de înaltă clasă nu se mai găsesc, azi, în România pe toate drumurile.

Așadar: continuăm.

3 decembrie 2005

Acestea erau, cu aproape zece ani în urmă, proiectele, ambițiile, reveriile noastre în privința seriei de „opere fundamentale”. Ce am reușit să realizăm între timp? Am reușit să publicăm încă aproape 80 de volume, așa încât la data când scriu aceste rânduri (2 ianuarie 2014) am în față volumul 150 care reproduce, cu un aparat critic adus la zi, poemele integrale ale lui Eminescu în ediția Perpessicius. Este, dincolo de bucuria de a oferi publicului românesc o ediție nouă din Eminescu, după publicarea în facsimil (în 38 de volume) a manuscriselor sale, este totodată, zic, și un elogiu adus lui Perpessicius, cel dintâi și cel mai important

editor de până acum al operei integrale a lui Eminescu. O ediție la care a trebuit să ne întoarcem, din când în când, chiar dacă unele lecțiuni de aici pot fi corectate. Cu cele 38 de volume de facsimile în față, această operație poate și trebuie făcută.

Am reușit, între timp, să tipărim în 12 volume (18.000 pagini) toată publicistica lui G. Călinescu, apoi poezia și teatrul lui Blaga, cele opt romane ale Hortensiei Papadat-Bengescu (inclusiv *Străina*), pe Ion D. Sîrbu (jurnalele intime și corespondența), Maiorescu (jurnal, I), Mihail Sebastian (proza și primele două tomuri din publicistica lui), Ion Budai Deleanu, C. Negruzzi, discursurile parlamentare ale lui Maiorescu (două tomuri), Hasdeu (patru volume) și să continuăm edițiile integrale începute (Arghezi, Slavici, Goga, Sorescu, Nichita Stănescu etc.). Am început și o serie dedicată marilor scriitori străini. Am debutat cu Shakespeare, Proust și vom continua în 2014-2015 cu Baudelaire. N-am reușit să publicăm încă pe Ion Pillat, Camil Petrescu, Kogălniceanu, Ghica, așa cum doream, nici pe Sadoveanu, Voiculescu și Mircea Eliade, din motive ce nu țin de noi. Țin, în primul rând, de exigențele din ce în ce mai mari și irealizabile, financiar vorbind, ale celor ce dețin drepturile de autor. Țin, totodată, și de împuținarea alarmantă a celor capabili să alcătuiască asemenea ediții complexe. Nu mai vorbim de dezinteresul total arătat de instituțiile culturale ale statului față de asemenea proiecte care, evident, nu aduc bani, dar dovedesc, repet, că România nu este culturalicește ultima țară din Europa. Dimpotrivă, este o națiune culturală, marii ei poeți și moraliști, de exemplu, pot demonstra acest fapt...

Cu ajutorul oamenilor de bine (oameni de afaceri, primari, președinți de consilii județene) am ajuns, așa dar, la volumul 150 din seria de „opere fundamentale”. Fundația

Națională pentru Știință și Artă, fundație de utilitate publică, aflată sub auspiciile Academiei Române, încearcă să ducă mai departe acest proiect de interes național. Proiect ambițios, dificil.

Am tipărit, cum am semnalat, opera subiectivă a puțin cunoscutului Ion D. Sîrbu și vrem să publicăm opera moralistică și memorialistică a lui Petre Pandrea. Ne gândim apoi, la moralistii români (mulți și excepționali), apoi la criticii români (primele două tomuri de E. Lovinescu sunt în pregătire), la o antologie amplă din avangarda românească, la un volum care să cuprindă scrierile românești ale lui B. Fundoianu și la altul dedicat lui M. Blecher; în fine, nu l-am uitat pe Fănuș Neagu (în pregătire se află o culegere din povestirile sale), nici pe înaintașul său Ion Agârbiceanu etc. Am reușit să tipărim în 2012 în două tomuri masive scrierile românești ale lui Cioran. N-au putut fi însă difuzate, din motive, iarăși, care nu depind de F.N.S.A. O poveste tristă care v-a fi relatată într-o zi...

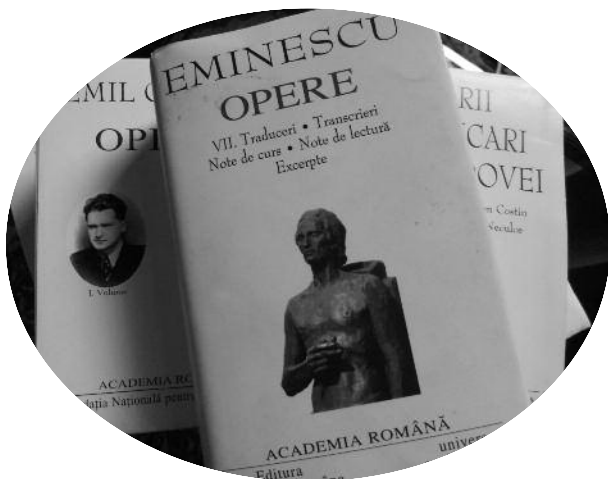
Până atunci sperăm că Parlamentul României își va aduce aminte că identitatea noastră este reprezentată, în primul rând, de cultura noastră și, în consecință, va scoate o lege care să sprijine financiar tipărirea clasicilor, așa cum fac toate națiunile civilizate și responsabile. Căci, se știe, cine nu se îngrijește de cultura lui nu-și asigură viitorul în istorie.

2 ianuarie 2014

Eugen Simion

I

SCRIITORI ROMÂNI

***Tudor
ARGHEZI***

Poet, romancier, dramaturg, pamfletar, publicist, dinamitând canoanele tuturor formelor literare în care s-a manifestat scriptic; publicându-și prima poezie la 16 ani, dar dând la tipar primul său volum abia la vârsta de 47; scriind în fiecare zi, dar mărturisind că debutează zilnic; monument de orgoliu creator și provocator de dumnezei, dar trăind ca puțini alții tortura scrisului, având nu o dată sentimentul că e „cel mai tâmpit dintre proști” și mărturisindu-și nimicnicia în fața miracolului și puterii divine; același și mereu altul, cu fiecare nou volum, de la cel dintâi, *Cuvinte potrivite* (1927), până la ultima plachetă, intitulată premonitoriu *Noaptea* (1967). Este Tudor Arghezi (1880-1967), despre care Pompiliu Constantinescu scria în 1940: „Poezia lui [...] e sortită, ca putere de expresie, ca adâncime de sensibilitate, ca organică viziune de lirism, să ocupe versantul liber de lângă Eminescu”. Nonconformismul scriitorului nu se rezumă la gesturi spectaculos-gălăgioase de frondă, nici la

violentări exterioare de paradigmă (cum ar fi, luat în sine, limbajul din *Flori de mucigai* – 1931 – sau cel al pamfletarului), ci ține de însăși structura interioară a creatorului, de statutul lui ontologic existențial. De aici, bunăoară, figura lui spirituală contradictorie din *Psalmi* și din restul poeziei religioase, imaginarul de Apocalipsă din romanul *Cimitirul Buna-Vestire* (1936) sau statutul în genere al universului său artistic, de o concretețe și aglomerare de materie ce au putut induce lui Ion Barbu imaginea unui poet „respins de idee”, când în realitate Arghezi este un vizionar al imanenței. Ediția de acum, imposibil de realizat fără admirabila generozitate a Doamnei Mitzura Arghezi, reunește pentru prima dată *întreaga* poezie și publicistică a scriitorului.

*

I. Versuri

Ediție îngrijită, tabel cronologic și bibliografie de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion.

- 1. Opere**, vol. I, 2000, CXII+842 pag. Cuprinde volumele: *Cuvinte potrivite* (1927); *Flori de mucigai* (1931); *Cărticica de seară* (1935); *Mărțișoare* (1936); *Hore* (1939); *Alte cuvinte potrivite* (1940); *Făt-Frumos* (1940); *Aleluia!* (1940); *Șapte cântece cu gura închisă* (1940); *Din Abecedar* (1940); *Una sută poeme* (1947); *1907-Peizaje* (1955); *Stihuri noi - 1946-1955* (1956); *Carnet-mai 1944* (1956); *Cântare omului* (1956); *Stihuri pestrițe* (1937).
- 2. Opere**, vol. II, 2000, 1032 pag. Cuprinde

volumele: *Frunze* (1961); *Poeme noi* (1963); *Cadențe* (1964); *Silabe* (1965); *Frunzele tale* (1968); *Crengi* (1970); *XC* (1970); *Călătorie în vis* (1973); *Deslușiri* (1980). Versuri pentru copii: *Facerea lumii* (1931); *Țara piticilor* (1947); *Drumul cu povești* (1947); *Prisaca* (1954); *Cartea mea frumoasă* (1958). Addenda: *Prietenii copiilor pe terenul de sport* (1942-1943); *Animale mici și mari* (1943); *Iubitele noastre animale* (1944); *Micii copii, mari bucurii* (1944); *Sporturile copiilor* (1944); *Sărbătoarea de păpuși se începe chiar acuși* (1944); *Șapte frați* (1963). Din periodice. Inedite. Bibliografie selectivă. Referințe critice. Facsimile. Indice alfabetic al poeziilor. Vol. I-II, 131 lei.

II. Publicistică

Ediție îngrijită și note bibliografice de Mitzura Arghezi și Traian Radu. Prefață de Eugen Simion.

3. **Opere**, vol. III, 2003, 1494 pag. *Publicistică* (1896-1913).
4. **Opere**, vol. IV, 2003, 1464 pag. *Publicistică* (1914-1918).
Vol. III-IV, 110 lei.
5. **Opere**, vol. V, 2004, 1608 pag. *Publicistică* (1919-iulie 1928).
6. **Opere**, vol. VI, 2004, 1580 pag. *Publicistică* (august 1928-1930).
Vol. V-VI, 111 lei.

7. **Opere**, vol. VII, 2005, 1276 pag. *Publicistică* (1931- iunie 1933).
8. **Opere**, vol. VIII, 2005, 1402 pag. *Publicistică* (iulie 1933-1940).
Volumul cuprinde și ilustrații (pag. 1349-1483).
Vol. VII-VIII, 96 lei.
9. **Opere**, vol. IX, 2006, 1914 pag. *Publicistică* (1941- 1947).
Volumul cuprinde și ilustrații (pag. 1845-1899).
Vol. IX, 83 lei.
10. **Opere**, vol. X, 2011, 1776 pag. *Publicistică* (1951-1967).
Cuprinde: Cutia de poștă, Telegramme, Anchete și interviuri, Pamflete, ilustrații, precum și un indice general al publicisticii. Volumele I-IX au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. Vol. X, 85 lei.

Ediția alcătuită cu concursul doamnei Mitzura Arghezi, fiica scriitorului, este concepută ca o ediție integrală a operei argheziene. Volumele următoare vor cuprinde proza literară a lui Tudor Arghezi, precum și tălmăcirile.

„Un scriitor care, în limba publicisticii, a ieșit din cercul tras de Maiorescu și se mișcă cu succes estetic pe registul cel mai întins al graiului românesc ni se pare a fi d. Arghezi, un adevărat revoluționar în limba noastră literară.”

G. Ibrăileanu

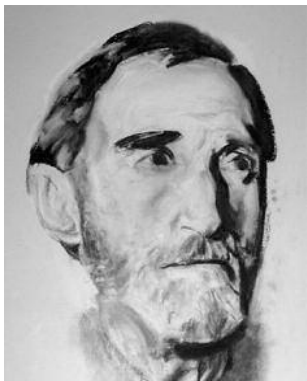
A. E. BACONSKY

Dintr-un convențional poet proletcultist, A.[natol] E.[milian] Baconsky (1925-1977) devine protagonist al întoarcerii lirismului la esența sa. După ce într-un răsunător discurs rostit la Congresul Scriitorilor din 1956 își reneagă creația anterioară, începând cu volumul de pasteluri (gen considerat atunci „evazionist”) *Dincolo de iarnă* (1957) poezia lui se eliberează de dogmele impuse, ajungând, cu *Cadavre în vid* (1969) și postumul *Corabia lui Sebastian* (1978), să articuleze o distopie lirică, străvezie denunțare a regimului dictatorial. Un univers similar plăsmuiește nuvelistica fantastică și parabolică din *Echinoxul nebunilor* (1967) și mai ales romanul de aceeași factură *Biserica Neagră* (publicat în 1972 în Germania și abia în 1990 în România), o utopie negativă vizând depersonalizarea și dezumanizarea din societatea totalitară. Paralel cu creația originală subversivă, o bogată activitate de comentare (*Meridiane*, 1965, 1969) și traducere a mării poezii a lumii (*Panorama poeziei universale contemporane*, 1972).

Ediție îngrijită de Pavel Țugui și Oana Safta.
Introducere de Eugen Simion.

11. **Opere**, vol. I, 2009, Poezii, CXXIV+746 pag. Cuprinde ciclurile: *Două poeme* (1956); *Dincolo de iarnă. Pasteluri* (1957); *Fluxul memoriei* (1957); *Călătorii în Europa și Asia* (1960); *Versuri* (1961); *Imn către zorii de zi* (1962); *Fiul risipitor* (1964); *Fluxul memoriilor. „Inedite”* (1967); *Cadavre în vid* (1969); *Corabia lui Sebastian. Poezii și antipoezii* (1978); din periodice și antologii colective; postume.
12. **Opere**, vol. II, 2009, Proză. Versuri. 968 pag. Cuprinde: *Echinoxul nebunilor și alte povestiri* (1967), *Biserica neagră*, roman; versuri (Addenda), din volume: *Poezii* (1950), *Cântece de zi și noapte* (1954), din volumul *Două poeme* (1956), din periodice și antologii colective. Vol. I-II, 110 lei.

În volumul al doilea al ediției au fost incluse versurile din perioada proletcultistă a poetului, renegate de acesta, dar nu lipsite de oarecare valoare, mai mult documentară.

George
BACOVIA

Considerat de critica interbelică poet monocord și minor, George Bacovia (1881-1957) este descoperit cu adevărat de criticii generației '60, care-l plasează printre marii noștri poeți moderni, poziție rămasă și astăzi neclintită. Descinzând din ramura sumbră și nevrotică a simbolismului, volumul *Plumb* (1916) configura un univers insolit, dominat de sentimentul totalei insecurizări și solitudini, de acaparantul plictis provincial împins până la vidul existențial – coordonate ale întregii lirici, culminând (și ca viziune, și ca limbaj) în *Stanțe burgheze* (1946) și consolidând impresia de depășire a simbolismului prin expresionism sau prin anticipare a literaturii absurdului ori chiar a postmodernismului (fragmentarism și sincopă, textualism, referință culturală). El realizează o performanță paradoxală pentru logica poeziei moderne, căci dacă „Rimbaud invita poetul modern să viziteze nevăzutul, neauzitul, nepipăitul și nemirosibilul pentru a putea reinventa poezia”, Bacovia izbutește același lucru

determinând poezia „să coboare în micul infern al existenței curente” (E. Simion). Ciclul *Bucăți de noapte* reiterează, cu un plus de straniețe și cu tehnica proprie poemului în proză bacovian, de asemenea novator (notația eliptică, suspensia, sintaxa abruptă), eul liric și atmosfera din volumele de versuri.

*

Ediție îngrijită de Mircea Coloșenco, introducere de Eugen Simion. Ediția I, 2001, 1014 pag.

- 13. Opere**, Ediția a doua revăzută și adăugită de Mircea Coloșenco., 2012, LXXV+1020 pag. Cuprinde Poezii: *Plumb* (1916), *Scânteii galbene* (1926), *Cu voi* (1930), *Comedii în fond* (1936), *Stanțe burgheze* (1946), *Stanțe și versete* (1949-1954), *Alte versete* (1899-1957). Proză: *Bucăți de noapte* (1926-1956); *Alte poeme în proză*; *Dintr-un text comun*, roman (*Cântec târziu*, 1944), Publicistică, Interviuuri, anchete, Corespondență. Destăinuiri. Grafică. Addenda: bibliografie selectivă, compoziții muzicale pe versurile poetului, repere critice. 72 lei.

Eugen
BĂRBU

Din mulțimea paginilor scrise de Eugen Barbu (1924-1993), în care proza de calitate alternează cu literatura de consum și cu conspectul și glosa, critica a decupat câteva valori sigure, începând cu romanul *Groapa* (1957), capodoperă încadrându-se în tradiția romanului mahalalei bucureștene, pe care însă scriitorul o înnoiește prin potențarea sordidului și a cruzimii, ca și a limbajului argotic – tot atâtea argumente ale criticii de întâmpinare a momentului ca s-o respingă ca „naturalistă”. Schimbând registrul acestui realism necruțător cu unul livresc, prozatorul reconstituie în *Principele* (1969) – folosind cu imaginație lingvistică documente de epocă rare – tot un univers crepuscular, însă plasat în secolul fanariot, cu protagoniști memorabili: Principele, despot de o cruzime rafinată și cinică, pe postul de discipol, și Messer Ottaviano, pe cel de maestru. Relativ același spațiu diegetic este reluat în *Săptămâna nebunilor* (1981), unde timpul e însă cel al Eteriei; un roman, ca și cel anterior, al unei lumi în asfințit, al cărei

protagonist, Hrisant Hrisoscelu, trăiește, transportat în lumea iluziei (replică la eșecul idealului revoluționar), o lungă agonie. Tot la palierul de sus al operei, o seamă de nuvele din sfera realismului dur: *După ploaie*, *Domnișoara Aurica* ș. a.

*

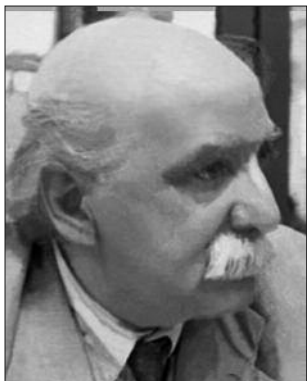
Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii, repere critice de Mihai Ungheanu. Prefață de Eugen Simion.

14. Opere, vol. I., 2006-LX+1604 pag. Cuprinde nuvele: *Oaie și ai săi*, *Prânzul de duminică*, *Vânzare de frate*, *Martiriul Sfântului Sebastian*, *Miresele*, *Mausoleul*. Romane: *Groapa*.

15. Opere, vol. II, 2006, 1880 pag. Romane. Jurnal. Cuprinde romanele: *Principiele*; *Ianus*, Jurnal (1942-1965). Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol. I-II, 154 lei

Ediția este, cum era și firească, selectivă. Lipsesc o seamă de lucrări, precum *Șoseaua Nordului* (1959), *Facerea Lumii* (1964), *Incognito* (patru volume 1975-1980), prea tributare epocii în care a trăit scriitorul sau acuzate de plagiat.

**Ion
BARBU**

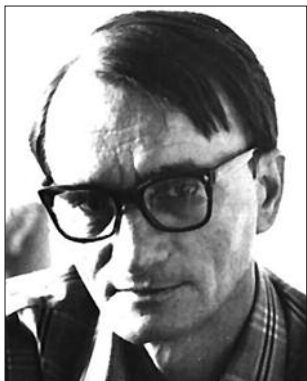
Când afirma că obiectul poeziei lui Rimbaud îl formează „*les existences embryonnaires, les germes, les paysage nubiles, les limbes [...], les points critiques d'une nature complétée par l'adjonction de certaines existences idéales*”, Ion Barbu (1895-1961) își definea propria poezie. Mai puțin vizibil în primele poeme - așa-numitele în epocă „parnasiene”, centrate pe dionisiac-nietzscheeanul „elan” (vital) și pe „abisul noumenal” (transcendentă „Ființă”) -, *inCreatul cosmic* articulează creația lui de maturitate. Începând cu poemul *După melci* și culminând cu ciclul „balcanic” (*Isarlâk*), cel „baladesc” (*Uvedenrode*) și cel „hermetic” (*Joc secund*), simbolurile centrale („gasteropozii”, „oul” - „dogmatic” - , „nunta”, androginul Soare) figurează încă-nemanifestatul, originarul, completitudinea. Poemele sunt de o modernitate paradoxală, căci prin ele Barbu urmărea – în chip declarat - să resusciteze oda pindarică și spiritul Eladei: orfică, dionisiacă și pitagoreică în „parnasiene”, balcanică, pendulând

între „grotescă” și „epifanie” (Ioana Em. Petrescu) în *Isarlák*, Grecia barbiană e una geometrică, euclidiană în *Joc secund*. Creație a unui poet care se credea „suflet mai degrabă religios decât artistic” și a unui matematician de elită (Dan Barbilian, cu contribuții în domeniu recunoscute internațional) pentru care există un punct înalt în care geometria se întâlnește cu poezia, opera lirică a lui Barbu presupune, spre a fi înțeleasă, un tenace proces de „acutumare” (Al. Paleologu). Ediția de față oferă materia întreagă pentru un atare proces.

*

Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco. Prefață de Eugen Simion.

- 16. Opere**, vol. I., Versuri, 2000, XCVI+1152 pag. Cuprinde: *După melci* (1921), *Joc secund* (1930), *Versuri parnasiene*, *Autografe oferite*, *Traduceri*. Addenda: *Dedicații în versuri*, *Versuri cu dedicație*, *Autografe primite*.
- 17. Opere**, vol. II, Proză, 2000, VI+1190 pag. Cuprinde: *Proză de idei* (partea I): I. – Considerații teoretice de critică și istorie literară, II. – Declarații literare, III. – Portrete, IV. – Receptări și repere în filosofia științei; V. – Atitudini politice; VI. – Jurnal de creație (1946-1959), VII. – Diverse. Partea a II-a: *Epistole*. Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. Vol. I-II, 131 lei.

Ștefan
BĂNUȚESCU

Proza lui Ștefan Bănuțescu (1929-1998), scriitor originar din Făcăenii Ialomițeni, este prefăcută de un ciclu de versuri dedicat toposului principal al creației sale, Câmpia, cu o geografie exotică și o umanitate fabuloasă, populată de legende, superstiții și mituri. Insolită în peisajul unei literaturi ce nu se emancipase bine de realismul socialist, culegerea de nuvele *Iarna bărbaților* (1965) venea cu o proză a cărei lume începe în realul imediat și trece pe nesimțite în teritoriul unui fantastic sub coaja căruia stau arhaicul și arhetipalul. *Cartea de la Metopolis* (1977) (prim volum dintr-o suită, *Cartea Milionarului*, ce n-a mai continuat) propune un ținut imaginar (ca și Faulknerianul Yoknapatawpha sau Macondo-ul marquezian) și „o tipologie nouă în epica românească” și pe care „de aici înainte, critica literară va trebui s-o numească *tipologia bănuțesciană*” (E. Simion): o lume eclectică, dar funciar bizantină, a unui Bizanț crepuscular,

decadent, în care „fiecare personaj reprezintă contrafacerea sau imitația degradată a unui erou veritabil” (E. Negrici). Glosele din „bătălia cu povestiri” și memorialistica inclusă în ediție contribuie o dată mai mult la înțelegerea și plasarea pertinentă a acestui autor insolit.

*

Ediție îngrijită de Oana Soare. Prefață de Eugen Simion.

18. Opere, vol. I., 2005, LXIV+1136 pag. Cuprinde: *Iarna bărbaților*, *Cartea milionarului*, *Proză eseistică*.

19. Opere, vol. II, 2005, 1240 pag. Cuprinde: *Proză memorialistică*, *Publicistică*, *Correspondență*.

Volumul are ilustrații (pag. 1217-1232). Volume apărute în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol. I-II, 95 lei.

**Lucian
BLAGA**

Lucian Blaga (1895-1961), scria Emil Cioran în 1934, „este cea mai completă personalitate din România, deoarece s-a ridicat la același nivel pe toate planurile în cari s-a realizat”. A le numi în ordinea intrării lor în scenă e imposibil, fiindcă ele sunt sincrone: poezie și aforistică, teatru și filosofie, eseistică și publicistică. Opera întreagă e rodul unei personalități-monolit, „planurile” apar sudate pe dedesubt, lianții fiind dominați de supratema „*misterului*”, factor determinant al originalității părților și întregului. Ei i se supun arta poetică din *Poemele luminii*, din celelalte volume antume ca și din ciclurile postume, cu corolarul aforistic din *Pietre pentru templul meu*, înțelegerea mitică a satului românesc și teoria metaforei „revelatorii” din *Trilogia culturii*, cum și fundamentele *Trilogiei cunoașterii*, nefiind străin de ea nici „patosul expresionist” al pieselor de teatru. Aceeași supratemă susține și reversul medaliei: golită de mister, lumea devine un „paradis în destrămare” și intră în „vârsta de fier”, biserica odată ridicată, Manole

și zidarii lui se simt invadați de „pustietate”, Noe e înconjurat de adversitatea celor care nu pricep taina arcei sale. Intrat după 1944 sub dictatura unui regim politic cu care a refuzat să colaboreze și astfel să-și renege și denatureze crezul artistic și filosofic, un regim politic el însuși al destrămării, diametral opus, prin chiar filosofia lui, supratemei menționate (decretată ostracizant ca „iraționalistă”, „mistică” și „reaționară”), autorul monumentalei opere a fost vreme de două decenii un scriitor interzis, iar apoi acceptat cu rezerve de criticii oficiali ai regimului - care totuși n-au putut stăvili nici vocile pertinente ale criticilor independenți și nici influența „catalitică” a gândirii și creației blagiene. Cele trei volume de față, lucrare laborioasă a unuia dintre exegeții de frunte ai scriitorului, George Gană, reprezintă una dintre cele mai bune ediții critice din cultura română.

*

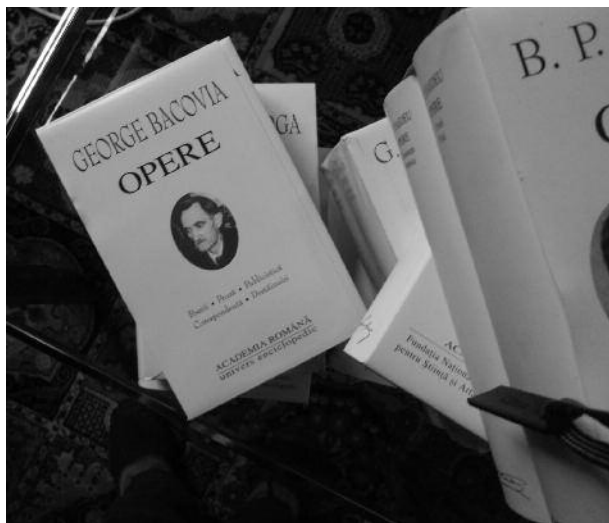
Ediție critică de George Gană. Cronologie și aducere la zi a receptării critice de Nicolae Mecu. Introducere de Eugen Simion.

- 20. Opere**, vol. I. (Poezii), 2012, CCXVI+1390 pag. Cuprinde volumele *Poezii* (1942) cu ciclurile, *Poemele luminii*, *Pașii profetului*, *În marea trecere*, *Lauda somnului*, *La cumpăna apelor*, *La curțile dorului*, *Nebănuitele trepte* (1943). Addenda din periodice și poezii postume cu ciclurile: *Vârsta de fier*, *Corăbii cu cenușă*, *Cântecul focului*, *Ce aude unicornul*.
- 21. Opere**, vol. II (Teatru), 2012, LXXIV+1078 pag. Cuprinde: *Zamolxe, mister păgân* (1921),

Tulburarea apelor – dramă (1923), *Daria* – dramă (1925), *Înviere* – pantomimă (1925), *Meșterul Manole* – dramă (1927).

22. **Opere**, vol. III (Teatru), 2012, 1116 pag. Cuprinde: *Cruciada copiilor* – dramă (1930), *Avram Iancu* – dramă (1934), *Arca lui Noe* – piesă în patru acte (1944), *Anton Pann* – piesă în trei acte (1945). Vol. I-III, 301 lei.

Se reproduc primele volume din ediția critică (vol I-VI) alcătuită cu acribie filologică și incontestabilă competență istorico-literară de regretatul profesor George Gană la Editura Minerva în anii 1982-1997, revăzută acum integral de Nicolae Mecu în vederea reeditării.

Dimitrie
BOLINTINEANU

Autor al unei opere dintre cele mai ample și mai diverse (a scris poezii lirice și filosofice, încercând și epopeea, „basmе naționale în versuri”, romane, drame istorice, memoriale de călătorie, publicistică, toate acestea simultane, un timp, cu o activitate politică de pașoptist și unionist, ministru în timpul lui Cuza), dar și dintre cele mai inegale, Dimitrie Bolintineanu (1825-1872) a intrat și a rămas în conștiința publică drept autorul convenționalelor *Legende istorice*, pe când poetul de valoare e desemnat, în primul rând, de extinsul poem romantic *Conrad* – anticipare a eminescianului *Memento mori* - , de balada fantastică *Mihnea și baba* (cu celebra ei cavalcadă, pe baza căreia G. Călinescu îl trece pe Bolintineanu la capitolul „Descoperirea versului muzical”) și, o treptă mai jos, de poemele orientale arcadice (*Florile Bosforului și Macedonele*), cu frumuseți feminine și tablouri de natură sărutate lasciv de soarele meridional, romancierul rămânând

valabil prin *Elena*, datorită propensiunii lui realiste – un realism social. Ediția de față, alcătuită de un vechi cercetător al operei scriitorului, reține reliefurile ei proeminente.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și bibliografie de Teodor Vârgolici. Prefață de Eugen Simion.

- 23. Opere**, vol. I (Poezii), 2006, LXII+1520 pag. Cuprinde: *Poezii de D. Bolintineanu atât cunoscute cât și inedite* (1865) cu ciclurile: *Florile Bosforului; Legende istorice; Basme; Macedonele; Reverii; Diverse; Conrad* (1867); *Traianida* (1869); *Poeziile vechi și noi ale d-lui Bolintineanu* (1855); *Brises d'Orient* (1866). Addenda: *Din periodice și Poezii postume* cu ciclurile *Vârsta de fier, Corăbii cu cenușă, Cântecul focului, Ce aude unicornul*.
- 24. Opere**, vol. II – Romane. Însemnări de călătorie 2006, 1448 pag. Cuprinde romanele: *Elena* (1862); *Doritorii nebuni* (1864). *Însemnări de călătorie. Călătorii pe Dunăre și în Bulgaria* (1858); *Călătorii la Ierusalim în sărbătoarea Paștelui și în Egipt* (1867).
Vol. I-II, 131 lei.

Ion **BUDAI-DELEANU**

Opera lui Ion Budai-Deleanu (c. 1760 – 1820), singurul mare scriitor dintre corifeii Școlii Ardelene, a fost scrisă în afara țării (autoexilat încă din 1787, autorul ei a trăit până la moarte la Lemberg – Lvov). *Țiganiada*, capodopera sa, al cărei manuscris a fost descoperit postum și editat (în versiunea a doua, definitivă) abia la 1925, a lipsit începuturile literaturii noastre moderne de o operă cu statut și impact de model clasic. Sinteză de literatură europeană și de folclor național, căruia scriitorul îi recunoaște și restituie, primul la noi, demnitatea, epopeea e opera „unui om cu desăvârșire occidental, fără a pierde nimic din spiritul țăranului român” (G. Călinescu); sinteză de eroic întemeietor (în persoana istorică a lui Vlad Țepeș și în cea simbolică a lui Romândor) și de parodie a eroicului; de text (diegeza) și paratext (notele de subsol, comprimând o fabuloasă și dezinvoltă erudiție veselă), totul alcătuind „un «tratată despre fericire» în gustul secolului al XVIII-lea” (Ioana Em.

Petrescu), în care personajele axiale sunt „Urgia” (Răul), forță distructivă, și Iubirea („Libovul Sfânt”), principiu armonizator. Se adaugă o importantă operă filologică și istorică, cu miză militantă și justițiară (*Lexicon românesc-nemțesc, De originibus populorum Transylvaniae*), precum și o seamă de traduceri.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii, glosar și repere critice de Gheorghe Chivu și Eugen Pavel. Studiu introductiv de Eugen Simion.

25. Opere, 2011, CII+1354 pag. Cuprinde: *Țiganiada; Trei viteji; Scrieri lingvistice; Scrieri istorice; Traduceri.*
72 lei.

Realizată de doi reputați filologi, acreditați prin contribuții-reper în materie de literatură română veche și premodernă, ediția de față, definită de ei drept „diplomatică și recapitulativă”, se distinge prin pertinența structurării sumarului, prin rigoarea și acribia transcrierii textelor, ca și prin bogăția și exactitatea informațiilor din secțiunea de note și comentarii.

„Adevăratul poet al latiniștilor fu Ioan Budai-Deleanu [...] un om cu desăvârșire occidental, fără a pierde nimic din spiritul țăranului ardelean”.

G. Călinescu”

Dimitrie **CANTEMIR**

Mai mult decât în alte cazuri, prezentarea analitică a unui autor de talia lui Dimitrie Cantemir riscă să pulverizeze o personalitate și o operă (copleșitoare în absolut, și cu atât mai mult prin raportarea la epoca în care a fost scrisă, cum și la stadiul general al culturii române de atunci), ocultând imaginea monumentală a întregului. E preferabilă de aceea formularea sintetizatoare și chintesențială. Dar cum în cazul lui formula nu e unică, pot fi alese două din mai multe existente. Prima aparține lui Blaga tânăr (1923) și circumscrie o personalitate monolitică: „Dimitrie Cantemir, contemporanul lui Leibniz, e un fel de Leibniz al nostru, de o multilateralitate în adevăr uimitoare în activitatea lui științifică, literară, artistică, politică... Cantemir e întâiul spirit al nostru de dimensiuni în adevăr europene. De personalitatea lui – între cele mai interesante ale veacului aici în Răsărit – s-a interesat un Voltaire, care, se precupune, intenționa să scrie un studiu despre marele și ciudatul domnitor al Moldovei.” A doua formulare, aparținând

lui Călinescu (*Istoria ...*, 1941), descrie o *complexio oppositorum* și trimite la un alt tip cultural: „Voievod luminat, ambițios și blazat, om de lume și ascet de bibliotecă, intrigant și solitar, mânuitor de oameni și mizantrop, iubitor de Moldova lui după care tânjește și aventurier, cântăreț în tambură țarigrădean, academician berlinez, prinț rus, cronicar român, cunoscător al tuturor plăcerilor pe care le poate da lumea, Dimitrie Cantemir este Lorenzo de Medici al nostru.” Volumul de față e al filosofului / înțeleptului, artistului și istoricului, celelalte fațete ale personalității și operei rămânând încă a fi acoperite editorial.

*

Ediție îngrijită, cronologie, glosar, referințe critice și introducere (*Hronicul*) de Stela Toma. Prefață, indice de autori, opere și introducere (*Divanul*) de Virgil Cândea. Introducere (*Istoria ieroglifică*) de Nicolae Stoicescu.

26. Opere, vol. I, 2003-XLVIII+1656 pag. Cuprinde scrierile în limba română: *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea*; *Istoria ieroglifică și Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor*. Editat în colaborare cu Editura Academiei Române. 75 lei.

În volumele următoare ale ediției vor fi publicate în tălmăcire românească și celelalte scrieri fundamentale ale celui mai important scriitor român din epoca veche a literaturii noastre: *Descrierea Moldovei*; *Viața lui Constantin Cantemir*; *Sistemul sau Întocmirea religiei muhammedane* (trad. Virgil Cândea); *Istoria creșterii și descreșterii imperiului otoman* ș.a.m.d.

I. L. CARAGIALE

Dacă Mihai Eminescu a dat expresie artistică genială părții din noi care ne leagă de absolut, de vis și de transcendent, Ion Luca Caragiale (1852-1912) ne-a înfățișat-o, în opera sa comică, pe aceea care ne blochează în zona joasă a realității, imediată și relativă (G. Ibrăileanu a numit-o mahalaua sufletească), punând în fața lumii românești oglinda măritoare a unui observator de geniu în latura morală. Oglinda a supărat, atrăgând asupra autorului, încă de la premiera comediei *O noapte furtunoasă* (1879), acuzații de imoralitate și lipsă de patriotism, reluate amplificat odată cu reprezentația piesei *D-ale carnavalului* (1885). În același an T. Maiorescu îi lua apărarea într-un articol celebru, cu care începe de fapt exegeza caragialiană. Cu toate acestea, acuzațiile au continuat, culminând cu diatriba lui N. Davidescu din 1935, *Caragiale, cel din urmă ocupant fanariot sau Inaderența lui la spiritul românesc*. (Bazat pe alte considerente, sociologice - caracterul istoric, deci perisabil, al lumii lui Caragiale, confundat cu valoarea estetică - un viitor mare critic,

E. Lovinescu, a putut crede în tinerețe că interesul pentru opera lui va dispărea odată cu asanarea relor din societatea românească.) La timp, și cu ecou peste timp, celor revoltați că opera lui comică denunță străinilor „mizeriile” noastre, autorul le-a replicat în stilul său caracteristic: „O, iluștrii mei patrioți! Dar străinii, oricât am tăcea noi despre micile noastre mizerii, ni le știu mai bine chiar decât ni le știm noi – și pe cele mici, și pe cele mijlocii, și pe cele mari – și n-au nici naivitatea, ca mulți dintre noi, să-și facă iluziuni, nici interesul, ca mai mulți dintre noi, să-și mință asupra stării noastre publice.” Obiecțiile nu au împiedicat clasicizarea scriitorului, înrăurită de contribuțiile critice esențiale ale contemporanilor săi Maiorescu, Gherea, Dragomirescu și Ibrăileanu și consolidată în timp de o exegeză ce o concurează cantitativ și valoric pe cea eminesciană și care totodată îi statuează valoarea universală. (Suprem semnificativă în acest sens este aserțiunea lui Eugen Ionescu din 1959: „prin valoarea comediilor de moravuri și de caractere, scrise, din păcate, într-o limbă fără circulație mondială, I. L. Caragiale este, probabil, cel mai mare dintre autorii dramatici necunoscuți”.) În cece privește exegeza națională, se detașează contribuția lui Șerban Cioculescu, a cărui afinitate pentru Caragiale (comparabilă cu afinitatea lui Călinescu pentru Eminescu) l-a împins să-și facă din cercetarea biografiei și operei scriitorului preocupare de o viață: mai întâi prin preluarea ediției critice rămase prin moartea lui Paul Zarifopol la un prim volum (vor fi în total șapte), mai târziu prin publicarea corespondenței, iar între timp printr-o cuprinzătoare biografie, *Viața lui I. L. Caragiale* (1940).

Ediție îngrijită, note, comentarii de Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Constantin Hârlav. Studiu introductiv de Eugen Simion.

Ediție întâia, Opere, patru volume, vol. I-II, 2000, 2500 pag. cuprinde proza literară (vol. I) și teatru (vol. II).

Opere, vol. III, 2001, 1238 pag. Cuprinde publicistica scriitorului.

Opere, vol. IV, 2002, 1190 pag. Cuprinde corespondența scriitorului (1067 scrisori). Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Ediția a II-a, Opere, în cinci volume, ediție revăzută și adăugită de Stancu Ilin, Nicolae Bârna și Constantin Hârlav. Studiu introductiv de Eugen Simion.

27. **Opere**, vol. I, 2011, CXII+840 pag. Cuprinde proza literară în volume: *Trei romane* (1892); *Schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Note și schițe* (1897); *Notițe și fragmente literare* (1897); *Momente* (1901); *Mitică* (1902); *Schițe nouă* (1910).
28. **Opere**, vol. II, 2011, VI+1050 pag. Cuprinde proză literară. În periodice. Postume.
29. **Opere**, vol. III, 2011, VI+1282 pag. Cuprinde teatru: *O noapte furtunoasă*; *Conul Leoanida față cu Reacțiunea*; *O scrisoare pierdută*; *D-ale carnavalului*; *Năpasta*. Scrieri despre teatru; Versuri.
30. **Opere**, vol. IV, 2011, VIII+1280 pag. Cuprinde publicistică în volume: *Note și schițe* (1892); *Schițe ușoare* (1896); *Culisele chestiunii*

naționale (1896); *Din primăvară până-n toamnă* (1907). În periodice. În manuscrise; volumul are ilustrații (pag. 1257-1272).

- 31. Opere**, vol. V, 2011-VIII+1216 pag. Cuprinde corespondență. Volumul are ilustrații (pag. 1207-1210)
Vol. I-V, 300 lei.

Ediția critică de față, alcătuită de o echipă de cercetători de la Institutul „G. Călinescu” al Academiei Române, este cea mai cuprinzătoare dintre toate edițiile Caragiale. Luând „ca punct de pornire” edițiile Zarifopol-Cioculescu, precum și ediția critică alcătuită de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu și Liviu Călin, din anii 1960, ea le depășește prin structură și sumar, beneficiind, atât la capitolul operei, cât și la cel al aparatului critic, de întreaga contribuție editologică și exegetică anterioară și cuprinde în întregime opera scriitorului.

„Este Caragiale un scriitor reprezentativ pentru spiritualitatea românească? În măsura în care el a creat o mare operă (și a creat-o, de acest lucru nu se îndoiește nimeni), Caragiale are un mare grad de reprezentativitate. O reprezentativitate care trece însă spațiul esteticului. Descriind carnavalul unei lumi în trecere și petrecere (procesul formelor fără fond), el a creat din aceste stări de negativitate ale naturii umane o categorie înstinsă de valori românești. Valori estetice, desigur, și prin aceasta valori morale, purificatoare, sublime.”

Eugen Simion

Mateiu
CARAGIALE

Asemenea lui Ion Luca, tatăl său, Mateiu I. Caragiale (1885-1936) a fost un artist laborios, obsedat de forma perfectă (nuvela *Remember*, dată la tipar în 1921, a fost, zice el, „remaniată progresiv” începând cu 1911, iar romanul *Craii de Curtea-Veche* a fost lucrat din 1910 până în 1926, când începe să apară în „Gândirea”). Preocupat până la obsesie de poetica „*tainei*”, ambiguității și incertitudinii și ilustrând dandysmul și decadentismul *fin de siècle* (canonic întruchipate de sir Aubrey de Vere, eroul din *Remember*), scriitorul dă prin *Craii de Curtea-Veche* o „ficțiune memorialistică” (Ovidiu Cotruș), întreținând deliberat confuzia între eul biografic și cel artistic (al povestitorului), într-o narațiune dominată de componenta unei *inițieri* avându-l ca subiect pe însuși naratorul și ale cărei niveluri își găsesc corespondențe bine definite în natura morală a personajelor (abstras, reflexiv și contemplativ, idealist etc. vs. de o sociabilitate gregară, activ, materialist etc.), ca și în registrele stilistice ale relatării, de la cel

înalt, nobil, la cel jos, vulgar, la care se adaugă cel „neutru”, al povestitorului (N. Manolescu). Un ciclu de poeme, *Pajere*, anticipă cultul trecutului („a optsprezecea sută”) din roman, două proze abia începute (*Sub pecetea tainei*, *Soborul țățelor*) continuă poetica specifică a celorlalte două încheiate; un *Jurnal* de mare interes aruncă lumini clarificatoare asupra tuturor.

*

Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, variante și comentarii de Barbu Cioculescu. Prefață de Eugen Simion.

- 32. Opere**, 2001, CXIV+974 pag. Cuprinde opere literare: *Pajere*, *Remember*, *Craii de Curtea-Veche*, *Sub pecetea tainei*. Anexe. Articole, studii și note de heraldică, genealogie și istorie, jurnal și agende, corespondență. Volum apărut în colaborare cu Editura Academiei.
72 lei.

Puțin, întinsă, opera cunoscută a scriitorului, este cuprinsă integral în acest volum.

„*Scrisul întreg din Caii de Curtea-Veche e un scris de ritmuri cumpănite, de pățimașă selecție de rarități lexicale, dintr-un argot plastic și de crudități pitorești, un stil discursiv de cronică și de memorii, pregătit în laboratoarele memorialiștilor cu Saint-Simon în frunte.*”

Perpessicius

G. CĂLINESCU

Personalitate de o creativitate debordantă și polivalentă, îndreptățind situarea ei în galeria oamenilor de Renaștere produși de cultura română (Cantemir, Hasdeu, Pârvan, Iorga, Eliade), G. Călinescu (1899-1965) frapează prin extraordinara originalitate a operei, în toate compartimentele ei. Poetul scrie versuri livrești, cu mențiunea că pentru el cultura a devenit o a doua natură. Romancierul (*Enigma Otiliei*, 1938) pornește de la tehnica balzaciană, pe care însă o deturneză prin intervenția unei perspective inedite, a „ochiului estetului”, din care rezultă „un balzacianism fără Balzac” (N. Manolescu), creând totodată o comedie umană a carnavalescului, „jocoserioasă” (N. Balotă), marcată de voluptatea caricaturalului - formulă îmbogățită (*Bietul Ioanide*, 1953) cu introducerea „eseului romanesc” și a „dramei omului superior în lumea românească” (E. Simion) și complicând-o prin inserții de roman polițist, care dau un plus de culoare celui politic ca și celui erotic. Comedia umană din creațiile epice se continuă cu „gâlceava

înțeleptului cu lumea” din ampla și complexa lui eseistică, unde prim-planul îl ocupă tot geniul său caracterologic. Criticul și istoricul literar impun nu numai prin noutatea, și adesea insolitul, judecăților, dar și prin revoluționarea însuși statutului teoretic al celor două discipline, căci prin studiile *Tehnica criticii și a istoriei literare* (1939) și *Istoria ca „știință inefabilă” și sinteză epică* (1947) el introduce un nou concept de critică și istorie literară, punându-le sub semnul creației. Pe o asemenea platformă teoretică e scrisă *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* (1941), sinteză inedită în plan european, neegalată în plan național și care, alături de cele lovinesciene, a creat canonul literaturii române, rămas în linii mari neschimbat până azi; operă totodată justițiară, datorită căreia scriitori ca Heliade, Slavici, Macedonski au fost scoși din umbră și trecuți în rândul clasicilor. Cum însuși a spus-o, monografiile *Viața...* și *Opera lui M. Eminescu* – reperi mereu valabile în exegeza poetului național - au fost gândite (și) ca operații preliminare sintezei din 1941, prin ele istoricul literar putând stabili maximul valoric, piscul cel mai înalt în funcție de care a ridicat ulterior întreaga hartă a literaturii române. Extraordinară, prin dimensiuni și calitate, este și *publicistica*, operă însumând, în ediția realizată de o echipă de cercetători ai Institutului „G. Călinescu” al Academiei Române, 12 mari volume și aducând la lumină scrieri necunoscute (de pildă prima versiune, mult deosebită de cea publicată, a strălucitului eseu *Universul poeziei*) sau greșit interpretate, și nu în ultimul rând stând mărturie, în a doua parte a ei, pentru destinul dramatic al unui creator de mare format confruntat cu o „istorie pe care geniul său nu o merita” (E. Simion).

I. Romane

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii, variante, repere critice de Nicolae Mecu. Prefață de Eugen Simion.

- 33. Opere**, vol. I, Romane, 2004, CXII+872 pag. Cuprinde: *Cartea nunții și Enigma Otiliei*.
- 34. Opere**, vol. II, Romane, 2004, 1864 pag. Cuprinde *Bietul Ioanide și Scrinul negru*.

II. Publicistică

Ediție îngrijită de Nicolae Mecu, Oana Soare, Alexandra Ciocârlie, Pavel Țugui și Magdalena Dragu. Prefață de Eugen Simion.

- 35. Opere**, vol. I, 2006, CXXXVI+1606 pag. Publicistică (1920-1932).
- 36. Opere**, vol. II, 2006, 1344 pag. Publicistică (1933-1935).
Vol. I-II, 131 lei.
- 37. Opere**, vol. III, 2007, VI+1766 pag. Publicistică (1936-1938).
- 38. Opere**, vol. IV, 2007, XIV+1486 pag. Publicistică (1939).
Vol. III-IV, 96lei.
- 39. Opere**, vol. V, 2008, 1174 pag. Publicistică (1940-1946).
- 40. Opere**, vol. VI, 2008, 1178 pag. Publicistică (1946-1947).
Vol. V-VI, 131 lei.
- 41. Opere**, vol. VII, 2009, VI+1528 pag. Publicistică (1948-1955).

42. **Opere**, vol. VIII, 2009, 1680 pag. Publicistică (1955-1957).
Vol. VII-VIII, 131 lei.
43. **Opere**, vol. IX, 2010, VI+1282 pag. Publicistică (1958-1959).
44. **Opere**, vol. X, 2010, 1216 pag. Publicistică (1960-1962).
Vol. IX-X, 131 lei.
Ediție îngrijită de Alexandra Ciocîrlie, Alexandru Farcaș, Nicolae Mecu, Pavel Țugui, Daciana Vlădoiu. Ediție coordonată de Nicolae Mecu. Prefață de Eugen Simion:
45. **Opere**, vol. XI, 2012, VI+1178 pag. Publicistică (1963-1965). Conferințe.
46. **Opere**, vol. XII, 2012, XVIII+1550 pag. Publicistică (Postume și inedite).
Vol. XI-XII, 131 lei.

III. Istorie literară

Ediție îngrijită note, comentarii, reperi critice de Nicolae Mecu, Ileana Mihăilă, Daciana Vlădoiu, Alexandra Ciocîrlie. Prefață de Eugen Simion.

47. **Opere**, vol. I, 2014, 1200 pag. Viața și Opera lui Mihai Eminescu.
48. **Opere**, vol. II, 2014, 1250 pag. Opera lui Eminescu. Vol. I-II, 150 lei.

Ampla ediție a scrierilor lui G. Călinescu în curs de finalizare cuprinzând peste 20 de volume își propune să ofere cititorului întreaga operă critică de istorie literară și beletristică a autorului, una dintre cele mai masive și valoroase din cultura română.

Emil
CIORAN

După fulminanta ei apariție în anii '30 ai secolului trecut, când, dincolo de ecourile imediate, din cauza împrejurărilor istorice cărțile lui incendiare nu au putut beneficia de o receptare detașată, liberă de partizanatul ideologic și politic, Emil Cioran (1911-1995), devenit pentru autoritățile comuniste unul dintre cei mai periculoși și condamnabili români „transfugi” (plecase în Franța în 1937 cu o bursă și ulterior se stabilise la Paris), devine un nume interzis, doar spre sfârșitul regimului Ceaușescu publicându-i-se cu mare dificultate un volum de *Eseuri* (1988). După 1989 este pusă în circulație prin traduceri opera lui scrisă în franceză și sunt publicate în mari tiraje și cărțile sale românești, se scriu studii și cărți despre el, sunt discutate liber etapele și punctele delicate ale biografiei și operei românești și, dincolo de controverse legate de asemenea aspecte particulare ale omului și creației sale, Cioran își capătă locul de drept în cultura națională, acela de mare filosof și scriitor, ducând pe cele mai înalte

trepte – în cultura română și în cea europeană – arta eseului. Ediția întocmită cu devotament, răbdare și acribie cu adevărat benedictine de către Marin Diaconu se constituie într-un eveniment cultural de anvergură: este pentru prima dată când sunt adunate între copertele aceleiași ediții *toate* scrierile românești ale lui Cioran (din volume și – ceea ce constituie marea noutate – din *periodice*), în acest fel punându-se la îndemâna conașionalilor săi un instrument cu funcție cel puțin dublă: pentru înțelegerea *în întregul ei* a operei eseistului scrisă în limba sa maternă, și pentru punerea ei față-n față cu aceea care l-a făcut celebru în lume, scrisă în franceză. În plus, ea ne dă posibilitatea să urmărim pas cu pas întreaga *devenire* a mării personalități și creații. Este o ediție care nu escamotează nimic din ceea ce, în opera cioraniană, nu poate fi acceptat din punct de vedere ideologic-politic de către cititorul de azi, și editorul, și coordonatorul colecției pornind de la ideea că adevărul nu trebuie ocultat nici atunci când nu (ne) convine.

*

Ediție îngrijită de Marin Diaconu. Introducere de Eugen Simion.

49. **Opere**, vol. I, 2012, CCXCII+1372 pag. Cuprinde: *Pe culmile disperării* (1934); *Cartea amăgirilor* (1936); *Schimbarea la față a României* (1936); *Lacrimi și sfinți* (1937); *Amurgul gândurilor* (1940). Ilustrații.
50. **Opere**, vol. II, 2012-1996 pag. Cuprinde: *Îndreptar pătimăș* (1940-1944, 1991); *Publicistică* (1931-1949); *Manuscrise*,

Correspondență (trimisă, 1930-1947); Rapoarte, Addenda: Emil Cioran – *Conștiința ca fatalitate*, Emil Cioran – *Breviar pătimăș*; Correspondență primită (1931-1943); Repere critice (1933-2011); Aurel Cioran – *Fișier bibliografic*; Eleonora Cioran – *Despre posteritatea manuscriselor românești ale lui Emil Cioran*, Nicolas Cavaillis, Cioran – *Manuscrits roumain* (1940-1946); Manuscrise românești ale lui Emil Cioran (1927-1947); Mihai Sorin Rădulescu – *Emil Cioran și genealogia sa*; indici diverși; iconografie. Vol. I-II, 196 lei.

**George
COȘBUC**

Debutul editorial (cu *Balade și idile*, 1893) al ardeleanului George Coșbuc (1866-1918), în plină epocă de expansiune a eminescianismului, consacra un mare poet al universului rustic, frapant original prin perspectivă. Imaginea, care a făcut școală, de

„poetul țărănimii”, propusă în 1897 de critica sociologică a lui C. Dobrogeanu-Gherea, se vede răsturnată către mijlocul veacului 20 de Vladimir Streinu: suverana viziune idilică a cosmosului coșbucian este fructul unui punct de vedere citadin, „căci perspectiva bucolică se deschide de pe «trotuar» asupra vieții rustice, dar nu și din miezul acestei vieți asupra ei însăși”. Opera originală este flancată, la un nivel valoric comparabil, de cea a traducătorului, care a dat versiuni-reper ale unor opere clasice (*Odiseea* lui Homer, *Eneida* și *Georgicele* lui Vergiliu, *Sakuntala* indianului Kalidasa), triumfând prin traducerea capodoperei lui Dante, *Divina Comedie*, versiune dintre cele mai valoroase în lume și până astăzi neegalată în plan național, însoțită de un tom de comentarii bogate în clarificări și intuiții fertile. Scrieri de popularizare pe teme istorice (*Războiul nostru pentru neatârnare*, *Povestea unei coroane de oțel*) și etnofolclorice (*Superstițiile păgubitoare ale poporului nostru*).

*

Text stabilit și cronologie de Gavril Scridon. Ediție revăzută, note, comentarii, reperi critice, bibliografie și indici de Gheorghe Chivu. Studiu introductiv de Dumitru Micu.

- 51. Opere**, vol. I, Poezii, 2006, CLX+1086 pag.
Cuprinde: *Balade și idile*, *Fire de tort*, *Ziarul unui pierde-vară*; *Cântece de vitejie*; Din periodice; Postume.
Volum realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.
68 lei.

- 52. Opere**, vol. II, Proză, 2007, 1252 pag. Cuprinde:
Din *Versuri și proză*; *Războiul nostru pentru neatârnaire*; *Povestea unei coroane de oțel*; *Din țara Basarabilor*; *Dintr-ale neamului nostru*; *Superstițiile păgubitoare ale poporului nostru*;
Din periodice, Varia, Postume, Repere critice.
Volum realizat în colaborare cu Editura „Univers Enciclopedic”.
49 lei.
- 53. Opere**, vol. III, Traduceri, 2013, XXXII+1808 pag. Introducere, ediție, note, glosar și repere critice de Gheorghe Chivu. Cuprinde:
Traducerea „Divinei Comedii”; Comentariu la „Divina Comedia”; Addenda.
150 lei.

Ediția începută de Gavril Scridon și continuată de Gheorghe Chivu va cuprinde în continuare, printre altele, și câteva din tălmăcirile de mare virtuozitate și fidelitate ale bardului de la Hordou, printre care: Homer, *Odiseea*, Vergiliu, *Eneida*, *Antologie sanscrită*; Kalidasa, *Sacontala*.

Ion
CREANGĂ

Ion Creangă (1839-1889) este cel mai înșelător geniu al Junimii. Șireteniei sale i-au căzut victimă mai întâi junimiștii, care făceau mult haz de „țărăniile” lui spuse și scrise și-l caracterizau restrictiv ca „scriitor popular”. Definiția, pătrunsă și în rândul publicului larg, nu este falsă, ci numai incompletă, fiindcă scriitorul izbutește ceea ce niciunul nu a mai reușit, să fie *în același timp și în aceeași măsură* un creator folcloric și cult. Cei doi obraji se îmbină perfect, alcătuind un singur și armonios chip. În povești ca și în *Amintiri...*, el reușește rara performanță de a transpune fără pierderi semnificative limbajul oral în cel scriptic, reabilitându-l astfel pe cel dintâi. Prin întreaga lui operă, Creangă săvârșește un radical act justițiar, o veritabilă *restitutio dignitatis*, propulsând în lumina marii arte, și astfel conferindu-i acte de noblețe, o lume până la el ignorată, subapreciată, privită cu condescendență. Subtilitățile îi sunt multiple, și a trebuit să vină monografia lui G. Călinescu din 1938 pentru a ne revela ce se ascunde sub suprafața

textuală. Scrie *Povestea lui Harap-Alb*, aparent un basm popular obișnuit (cum par și celelalte semnate de el), dar în realitate ne dă o complexă și meșteșugită narațiune de inițiere, cu personaje fabuloase zugrăvite cu geniu de caracterolog. Scrie niște aparent foarte accesibile *Amintiri din copilărie*, punând la încercare capacitatea taxinomică a criticilor. Compune nuvela *Moș Nichifor Coțcariul* și-l pune în încurcătură pe cititorul neversat, obișnuit să caute explicațiile în „fapte”, când în realitate totul aici e faptă de limbaj insidios, ultra-subtil, prin care „harabagiul”, sesizând că „asta pică de coaptă”, deșteaptă apetitul erotic al „giupâneșicăi”, făcând-o să-i cadă plocon în brațe. Scrie aparent nevinovata (o poveste pentru copii, spunem toți) *Punguța cu doi bani*, care în lectura cititorului expert nu se arată lipsită de simbolistică sexuală – și de altfel povestea ar fi avut la Junimea și o versiune licențioasă. Compune două povești deochete, păcălindu-i de data asta pe amatorii de pornografie, fiindcă în prim-planul narațiunilor stă măiestria artistică, adică frumosul, *bon pour les connaisseurs*. Râde șfichiuitor, prinzându-i în cursă pe criticii staliniști, bucuroși să găsească în avara babă chiaburimea, în moș țărănimea săracă, iar în rebelul cocoș clasa muncitoare revoluționară, când de fapt, cum ne învață criticii veritabili, râsul lui Creangă este unul carnavalesc, igienizant-regenerator. Paginile sale sunt copleșite de un haz contagios, iată însă că în ultima vreme exegeți de talia lui V. Cristea și E. Simion descoperă în ele și multă cruzime. Sucește, în fine, frazele în așa fel încât ne pune logica în stare de criză, dar tot el ne liniștește, fiindcă pentru cititor, ca și pentru țărișoara lui, „n-ar fi rău să fie bine”.

*

Ediție critică, note, variante, glosar de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș. Ediție revăzută și adăugită. Introducere de Eugen Simion.

- 54. Opere**, 2000, CXX+1396 pag. Cuprinde: *Povești; Amintiri din copilărie; Povestiri; Varia; Repere istorio-literare; Postume; Corespondență; Povești „corosive”*.
Volum realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.
96 lei.

„Născut cu mult mai devreme, Creangă s-a ivit acolo unde există o tradiție veche și deci și un fel de erudiție, la sat, și încă la satul de munte de dincolo de Siret, unde poporul e neamestecat și păstrător și-și exprimă experiența impersonal și aforistic.”

G. Călinescu

Petru
DUMITRIU

Studiază filosofia la ea acasă, adică în Germania; 23 August îl prinde în țară, unde rămâne în continuare; în 1947 debutează cu un volum de rafinate proze scurte, remarcat de Călinescu; trece apoi cu arme și bagaje de partea realismului socialist, devenind, ca răsplată, un răsfățat al regimului, totuși căutând (și izbutind), printr-un mare roman de familie, frescă a societății românești de la 1860 până la zi, ca, dincolo de tributul plătit ideologiei oficiale, să-și dea măsura uriașelor lui înzestrări; pe 22 ianuarie 1960 pleacă cu mașina în Germania comunistă, trece în Berlinul occidental și cere azil politic; fostul potentat al Uniunii Scriitorilor, director de editură și de consiliu al editurilor își câștigă acum pâinea cotidiană ca funcționar; scrie mereu, denunțând regimul din țară, dar neluând în brațe nici civilizația vestică, unde descoperă o altă față a „Vârstei de fier”, pentru care eseurile sale religioase se vor o replică și un îndreptar spiritual; regimul din România îl pune la stâlpul infamiei ca rușinos „transfug”, îl scoate din biblioteci,

programe școlare și manuale, dar nu intră nici în grațiile Vestului; devine astfel un scriitor fără de țară. După 1989 doi critici E. Simion și G. Pruteanu îl vizitează la Metz și scot apoi incitante cărți de convorbiri conținând mărturisiri de preț: pentru unii dezvăluiri dramatice și căință sinceră, pentru alții probe de cinism. Odiseea lui Petru Dumitriu (n. 1924), cel mai cult romancier român postbelic și unul dintre cei mai mari creatori epici români ia sfârșit în 2002.

*

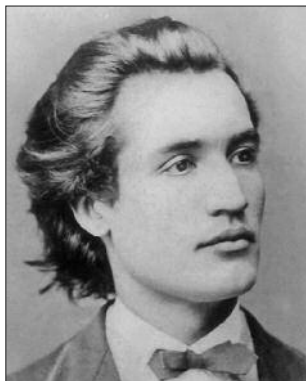
Ediție îngrijită de Ecaterina Țarălungă. Prefață de Eugen Simion.

- 55. Opere**, vol. I, 2004, CXX+1326 pag. Cuprinde: *Despre viață și cărți; Noi și neobarbarii; Dosare de securitate; Euridice. 8 proze; Cronică de la câmpie, Ilustrații.*
- 56. Opere**, vol. II, 2004-1784 pag. Cuprinde: *Cronică de familie.*
- 57. Opere**, vol. III, 2004-1982 pag. Cuprinde: *Colecții de biografii, autobiografii și memorii contemporane; Dicționar de personaje; Repere critice.*

Volum realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol I-III, 216 lei

Volumele nu cuprind scrierile realizate cu conștiinciozitate sub semnul ucigător al „realismului socialist” (*Drum fără pulbere; Pasărea furtunii; ș.a.*) în schimb prezintă un interes deosebit „dosrele de securitate” extreme din arhiva odioasei instituții comuniste.

Mihai
EMINESCU

Destinul național al operei lui Mihai Eminescu (1850-1889) începe cu ediția *Poezii*, alcătuită de T. Maiorescu și apărută în decembrie 1883. Până atunci apreciată doar de cititorii revistei „Convorbiri literare”, poezia sa cunoaște deodată o bruscă iradiere în toate provinciile românești. Catalizat de tragica îmbolnăvire, în vara aceluiași an, a poetului, tot acum se naște ceea ce avea să fie numit mitul Eminescu. Consolidat de epocalul articol al lui Maiorescu *Eminescu și poeziile lui* (1889), în care criticul Junimii profetea covârșitoarea influență a verbului său în veacul care urma, mitul eminescian își îmbogățește componentele și-și amplifică iradierea pe măsură ce văd lumina tiparului noi teritorii ale creației: publicistica politică, poezia postumă, dramaturgia. Cât privește interpretarea, momentul crucial al exegezei și publicării operei eminesciene este marcat de deceniul al patrulea al secolului 20, când apar lucrările lui G. Călinescu *Viața lui M. Eminescu* (1932) și *Opera lui M.*

Eminescu (în cinci volume, 1934-1936), urmate de monumentală ediție critică întocmită de Perpessicius, M. Eminescu, *Opere* (primul volum în 1939), care va fi încheiată, de o echipă condusă de Petru Creția (partea filologică) și D. Vatamaniuc (istorie literară) abia la sfârșitul deceniului al nouălea și va număra 17 volume *in quarto*. Două decenii mai târziu, din inițiativa și sub îndrumarea acad. Eugen Simion prinde realitate visul mai vechi al filosofului C. Noica de publicare a „Caietelor Eminescu” la Biblioteca Academiei. A rezultat un număr de 38 de volume masive, tipărite, prin măiestria artistului plastic Mircea Dumitrescu, în așa fel încât copia manuscriselor este mult mai lizibilă decât originalul. Simultan cu această nesperată realizare și din aceeași inițiativă, Parlamentul României votează o lege prin care ziua de 15 ianuarie (a nașterii lui Eminescu) este declarată Ziua culturii naționale.

În loc de orice alt comentariu și în concordanță cu cele de mai sus, reproducem memorabilele concluzii ale articolului *M. Eminescu, poet național* (12 iunie 1964) aparținând celui mai important exeget al poetului, G. Călinescu: „Există o condiție excepțională care ridică pe Eminescu deasupra poezilor de circulație mărginită. A cunoscut poporul și provinciile românești, a devenit familiar cu speculațiile filosofice cele mai înalte, a iubit fără a fi fericit, a dus o existență nesigură și trudnică, a trăit într-un veac ingrat ce nu răspundea idealului său, a plâns și a blestemat, apoi s-a îmbolnăvit și a murit foarte tânăr. Tot ce a avut de spus, a spus până la 33 de ani. Viața lui se confundă cu opera, Eminescu n-are altă biografie. Un Eminescu depășind vârsta pe care a trăit-o ar fi ca un poem prolix. Însăși nebunia

pare o operă de protest. Și de aceea oricine îl va citi, pe orice punct al globului, va înțelege că Eminescu a exemplificat o dramă a omului, că el a scris în versuri o zguduitoare biografie. Alții au o operă eminentă și o biografie monotonă și fără semnificație. Rar se întâmplă ca un poet să fie sigilat de destin, să ilustreze prin el însuși bucuriile și durerile existenței, și de aceea multă vreme M. Eminescu va rămâne în poezia noastră nepereche.”

*

Ediție îngrijită de D. Vatamaniuc. Prefață de Eugen Simion.

- 58. Opere**, vol. I, Poezii, 1999, LXVII+1002 pag. Cuprinde: Cronologie, Poezii publicate în timpul vieții; Din manuscrise.
- 59. Opere**, vol. II, Proză, Teatru, Literatură populară, 1999, 1262 pag. Cuprinde: Proze publicate în timpul vieții; Din manuscrise; Teatru: Drame istorice; Alte drame; Comediile; Literatura populară; Basme în proză.
- 60. Opere**, vol. III, Publicistică (1877-1888), Corespondență; Fragmentarium, 1999, 1264 pag. Cuprinde: Studii și articole publicate în timpul vieții; Corespondență; Fragmentarium; Mărturii și referințe critice.
Vol I.- III, 200 lei.
- 61. Opere**, vol. IV, Publicistică (1876-1880), 2000, VIII+1846 pag. Cuprinde: studii și articole publicate în timpul vieții; Din manuscrise.
- 62. Opere**, vol. V, Publicistică (1880-1889), 2000, 1924 pag. Cuprinde: Studii și articole publicate în timpul vieții; Din manuscrise.

Vol. IV – V, 150 lei.

63. Opere, vol. VI, 2003, XII+1620 pag. Cuprinde: Dicționarul de rime; Prozodie; Filologie; Estetică; Cultură și știință; Despre literatură și artă; Literatură universală; Addenda (Corespondența Mihai Eminescu – Veronica Micle).

64. Opere, vol. VII, 2003, VI+1550 pag. Cuprinde: Istorie națională; Istorie universală; Geografie; Filosofie; Istoria filosofiei; Etică; Morală; Religie; Psihologia popoarelor și științele înrudite; Economie; Dicționar de economie; Sociologie și politică; Despre finanțe; Fizică; Științe naturale; Biologie.

Vol. VI – VII, 150 lei.

65. Opere, Poezii, 2013, 1536 pag. Poezii, ediție critică, note, variante și cronologie de Perpessicius. Diferențe textuale și un comentariu asupra ediției Perpessicius de Nicolae Georgescu. Introducere de Eugen Simion.

90 lei.

Volumul, care apare în momente festive ca „Ziua culturii naționale” (2014, 15 ianuarie), marchează și apariția celui de al 150-lea volum din presitigioasa colecție „Opere fundamentale” reproduce în întregime ediția lui Perpessicius a poeziei lui Eminescu, însoțită de unele interpretări privind reproducerea textelor antume de Nicolae Georgescu.

Nicolae
FILIMON

Ingerând câte ceva din toate formele de roman contemporane lui, deși fără a le metaboliza până la a le topi într-o creație monolitică, Nicolae Filimon (1819-1865, prozator, publicist, primul nostru cronicar muzical) reușește, în *Ciocoii vechi și noi* (1863), să dea drept de cetate epică unei lumi (noua clasă, burghezia) și mai ales să creeze un tip de cursă lungă în proza noastră, arivistul (preludat de Mitică Râmătorian din nuvela *Nenorocirile unui slujnicar*, 1861), cu mențiunea: „Dinu Păturică e un Julien Sorel valah. [...] nu e un simplu și vulgar vânător de avere, ci un însetat de toate senzațiile vieții” (G. Călinescu). Creatorul de personaje folosește doar paleta alb – negru și portretul exterior, fără analiză psihologică („...nepriceput în a citi în suflete, a devenit în schimb expert în citirea pe chipuri” – N. Manolescu), totuși personajele au un contur memorabil. La fel descrierile (Bucureștii de la 1820), chiar dacă ele nu poartă încă amprenta personajelor. Memorialul *Escursiuni în*

Germania meridională (1858) e opera unui autodidact amator de cultură (de muzică în primul rând), de pitorescul oamenilor și locurilor, dar și de conversație, reprodusă cu vervă.

*

Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de Mircea Anghelescu.

66. Opere, 2005, XLX+1270 pag. Cuprinde opere literare; *Ciocoii vechi și noi*; *Nuvele*; *Basme*; *Articole*; *Excursiuni în Germania Meridională*; *Publicistică*.

Volum apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

55 lei.

***Octavian
GOGA***

Debutul editorial (*Poezii*, 1905, premiul „Năsturel-Herescu” al Academiei Române) a însemnat pentru Octavian Goga (1881-1938) atingerea maximei lui performanțe estetice și de receptare: autorul a

devenind fulgerător cel mai popular poet al începutului de veac, fiind „selectat” masiv grație congruenței depline dintre „extraordinara *reverie a resurecției și a izbăvirii*” (E. Simion) și orizontul de așteptare al întregii comunități românești, ca și coerenței (ce se va păstra mereu) dintre vocea artistului și militantismul fervent și tenace al omului politic – devenit, după 1918, deputat, ministru și, pentru nici două luni (1937-1938), prim-ministru al unei echipe guvernamentale de extremă naționalistă. Volumele care au urmat (*Ne cheamă pământul*, *Din umbra zidurilor* etc.) îl continuă pe primul, nemaivând însă unitatea lui de monolit și nici forța și „hermetismul” (G. Călinescu) rostirii, în timp ce versurile postbelice (*Din larg*, volum apărut postum, 1939) sunt mărturiile ale unei sfâșietoare dezbateri lăuntrice, patosul militantului civic și politic rămânând să se manifeste în răsunătoare discursuri și articole vaticinare (*Mustul care fierbe*) și în evocări expresive (*Precursori*). Ca dramaturg, notabil mai ales prin observația socială din *Domnul notar*.

*

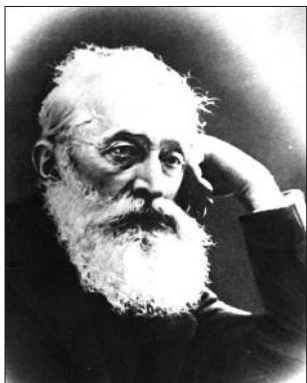
Ediție, cronologie, note, variante și comentarii de Ion Dodu Bălan. Introducere de Eugen Simion.

- 67. Opere**, vol. I, 2001, LX+1352 pag. Cuprinde: Poezii; Teatru; Mărturii; Însemnări; Jurnale. În volume: *Poezii* (1905); *Ne cheamă pământul* (1909); *Din umbra zidurilor* (1913) cu următoarele cicluri: *Din umbra zidurilor*; *Cântece fără Țară* (1916); *Din larg* (1939). În periodice: *Poezii originale*; *Traduceri*; *Poezii*, (Poezii inedite și Poezii apărute în periodice).

Ediție apărută în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. 71 lei.

- 68. Opere**, vol. II, Publicistică, 2010, XII+1486 pag. Publicistică în volume: *O seamă de cuvinte* (1908), *Ce e „Tribuna” zilelor noastre* (1911), *Însemnările unui trecător* (1911), *Strigăte în pustiu* (1915), *Mustul care fierbe* (1927), *Precursori* (1930); *Aceiași luptă Budapestea-București* (1930).
71 lei.

Ediția se va încheia cu un un al treilea masiv volum de publicistică extrasă din periodicele vremii.

B. P. HASDEU

Geniu enciclopedic, savant de temperament romantic deschizător de drumuri și întemeietor în lingvistică, filologie, folcloristică (*Principie de lingvistică*, grandiosul dicționar *Etymologicum Magnum Romaniae*, culegerea comentată *Cuvente den bătrâni*), istoric de nețărmurită fantezie (*Istoria*

critică a românilor), fondator și conducător al primelor reviste specializate de la noi în domeniile menționate („Columna lui Traian” ș. a.), Bogdan Petriceicu Hasdeu (1838-1907) a fost în același timp o personalitate literară prestigioasă din epoca Junimii, manifestându-se, prin temperament și orientare, ca principal opozant al lui Maiorescu și al celebrei societăți ieșene. Autor de versuri postulând un model de „poezie neagră, o poezie de granit”, „mișcată de teroare și palpitând de ură”; prozator pe teme istorice (începutul de roman *Ursita*), mânuind într-un chip foarte modern pastșa și parodia în *Duduca Mamuca / Micuța* (1864), „mică bijuterie indiscretă și intertextuală” (N. Manolescu); dramaturg cu merite majore, dând, prin *Răzvan și Vidra* (1867), prima noastră dramă istorică valabilă, cap de serie al unei tradiții remarcabile, iar prin *Trei crai de la răsărit* (1879) înscriindu-se el însuși într-o tradiție, cea a denunțării stricătorilor de limbă. Spirit prin excelență critic și polemic, Hasdeu este și un gazetar temut, exersându-se și în comentarea (teoretică și practică) a literaturii, precum amplul articol *Mișcarea literelor în Ieși* (1863), una dintre primele manifestări românești de critică literară.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii, variante de Stancu Ilin și Ionel Oprișan. Introducere de Eugen Simion.

69. **Opere**, vol. I, Poezii, Proză, 2006, LXXXVIII+1760 pag. Cuprinde Poezii din volume: *Poezii* (1873); *Sarcasm și ideal* (1897). Din manuscrise: Poezii de tinerețe, Traduceri.

Proză din volume: Proză literară, Proză istoriografică, *Ioan Vodă cel Cumplit*, Memorialistică, Traduceri. Din periodice și manuscrise: Romane, Nuvele, Povestiri, Pamflete, Foiletoane, Pagini umoristice, Caleidoscop satiric, Proză istoriografică, Memorialistică, Traduceri, Addenda.

70. Opere, vol. II, Dramaturgie, Folcloristică, 2006, 1436 pag. Dramaturgia în volume: *Răzvan și Vidra; Trei crai de la Răsărit și Femeia*. Din periodice: *Răposatul postelnic*. Scenete, dialoguri. Folcloristica cuprinde: *Drept cutumiar*; Studii de tinerete în limba rusă; studii și articole; recenzii; rapoarte academice și note bibliografice.

Vol. I-II, 196 lei.

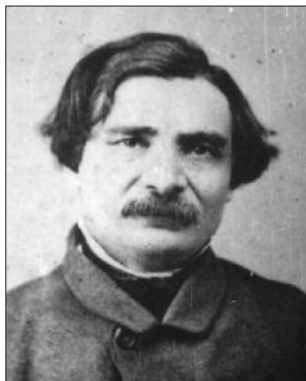
71. Opere, vol. III, Dramaturgie, Folcloristică, 2007, VI+1546 pag. Studii și articole literare, filosofice și culturale, Studii și articole de economie politică.

72. Opere, vol. IV, 2007, 1880 pag. Publicistică politică (1858-1904).

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol. III-IV, 134 lei.

Această ediție, alcătuită de doi cercetători experimentați ai Institutului G. Călinescu, vizează întregul spectru de preocupări ale acestei personalități.

***Ion
HELIADE
RĂDULESCU***

Eclectice, ideile sale estetice nu l-au împiedicat totuși pe Ion Heliade Rădulescu (1802-1872) să-și manifeste în creația literară înclinațiile structurale, prin care „literatura română intră în marile spații ale romantismului european și implică în substanța ei orizontul istoriei, al filosofiei istoriei și al gândirii religioase...” (M. Anghelescu). *Zburătorul*, poem unanim recunoscut drept capodopera lui lirică, este doar fața vizibilă a unei opere poetice uimind prin amploarea și exuberanța fanteziei și aspirând să reconstituie mitopoetic nașterea și devenirea cosmosului și a umanității (*Anatolida sau Omul și forțele*), în construcții ce revelează „un mistic la modul dantesc, cu uriașe viziuni profetice” (G. Călinescu). Operație continuată în fabuloasa proză de idei din *Biblicele* și *Echilibrul între antiteze*, în care integrează organic și istoria propriei lui patrii. Pe lângă acestea, actuala ediție publică, pentru prima dată, în limba ei originală piesa esențială a memorialistului, *Souvenirs et*

impressions d'un proscrit (Paris, 1850) și broșura *Le protectorat du Czar ou la Roumanie et la Russie*, apărută în același an și tot în Franța; de asemenea se restituie în condiții de performanță filologică al treilea text din tripticul parizian (editat la noi o singură dată, însă defectuos, în 1893, în traducere): *Mémoires sur l'histoire de la régénération roumaine ou sur les événements de 1848 accomplis en Valachie*. În întregul ei, o ediție care documentează imaginea unui Heliade organic și sistematic, propusă de editor în studiul său.

*

Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de Mircea Anghelescu.

- 73. Opere**, vol. I, 2002, XLIII+1300 pag. Versuri. Proză. Scrieri istorice și memorialistice.
- 74. Opere**, vol. II, 2002-1080 pag. *Istoria critică universală. Biblice. Echilibru între antiteze*. Volumul a apărut în colaborare cu editura Univers Enciclopedic. Vol. I-II, 150 lei.

**Anton
HOLBAN**

„E mai normal să profiți de literatură pentru a-ți face portretul interior și a căuta să-ți prelungești existența. [...] Tot ce am scris [...] este rezultatul propriilor mele experiențe” – mărturisește Anton Holban (1902-1937). „Literatura lui [...] este o transcriere mai stilizată a acelorași neliniști care l-au torturat ca om”, afirmă criticul Pompiliu Constantinescu înainte de a se fi publicat așa-numitul testament literar din care am citat. Dintr-o asemenea înțelegere a creației a ieșit una dintre formele cele mai pure ale romanului românesc autenticist și de analiză, ilustrată la vârf de tripticul maturității scriitorului, *O moarte care nu dovedește nimic* (1931), *Ioana* (1934) și *Jocurile Daniei* (postum, 1971), romane „stactice”, care, spre deosebire de cele „dinamice” (cantonate în zona „lucrurilor exterioare oamenilor”), „te obligă a rămâne înăuntrul oamenilor”, cum asertează scriitorul într-o încercare de teoretizare. O operă scrisă parcă la întrecere cu

timpul necruțător și care îl proiectează pe nepotul lui E. Lovinescu între protagoniștii bătăliei pentru înnoirea romanului românesc; unul care a dat realizări de primă mărime, pe care ediția de acum ne ajută să le scoatem din marginalitate.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Elena Beram. Studiu introductiv de Eugen Simion.

- 75. Opere**, vol. I, 2005, LXXX+958 pag. Cuprinde: Romane, schițe și nuvele. Secțiunea de romane cuprinde: *Romanul lui Mirel*; *Parada dascălilor*; *O moarte care nu dovedește nimic*; *Ioana*; *Jocurile Daniei*.
- 76. Opere**, vol. II, 2005, 1126 pag. Cuprinde: Teatru; Note de călătorie; Comentarii critice. Secțiunea de teatru cuprinde: *Oameni feluriți*; *Rătăcirii*. Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. Vol. I-II, 68 lei.

„Scrisul său a ieșit din nervi și din sânge. Romanele sale au crescut din experiențele dureroase ale uneia din viețile cele mai bântuite de nevroză din câte am cunoscut vreodată”.

E. Lovinescu

G. IBRĂILEANU

Puține destine critice românești au fost atât de puțin previzibile ca acela al lui G.[arabet] Ibrăileanu (1871-1936). A încerca să-l definești printr-una dintre etape înseamnă a neglija faptul fundamental că în opera sa conceptul critic e o realitate dinamică, aflată într-o continuă devenire. Adept la început al determinismului sociologic al lui Gherea (pozitivist, materialist, marxizant), pe care-l combină și-l relaxează curând prin apelul la psihologie (de la care împrumută factorul mediator al „temperamentului”), păstrând în continuare tipul de gândire determinist, dar mutându-l în zona etnicului și elaborând - în paginile revistei „Viața românească”, fondată și condusă de el vreme de 27 de ani - teoria „specificului” (cu corelatul ei, teoria „selecției”), în ultimă instanță privilegiat în raport cu esteticul, Ibrăileanu ajunge finalmente să formuleze dezideratul criticii „complete”, care solidarizează *toate* metodele și al cărei scop ultim este identificarea și argumentarea valorii estetice.

Contradicțiilor dintre etapele succesive, stinse în sincretismul criticii totale, le corespund cele sincronice, dintre opțiunea conceptuală de la un moment dat și cea rezultată din exercițiul (practic) al criticului de / pe text. Astfel preferința teoretică pentru romanul „de creație” (și, *grosso modo*, pentru o literatură tradițională) e simultană cu comentarea entuziastă a celui „de analiză”. Așa se face că Ibrăileanu este unul dintre primii și cei mai pasionați comentatori români ai lui Proust și că tot el va scrie unul dintre cele mai pure romane de analiză din literatura română (*Adela*, 1933), apreciat la superlativ de un alt mare critic, aflat întreaga lui viață pe o baricadă opusă de ideologie literară: „un model de literatură psihologică” în care „totul [e] solubilizat în perfecta adaptare a ritmului sufletesc cu cel al alocuțiunii” (E. Lovinescu).

*

Ediție îngrijită, note, comentarii, tabel cronologic și variante de Victor Durnea. Studiu introductiv de Eugen Simion.

- 77. Opere**, vol. I, 2014, XLII+1350 pag. Cuprinde volumele de critică și istorie literară publicate de G. Ibrăileanu în timpul vieții: *Spiritul critic în cultura românească*; *Scriitori și curente*; *Opera literară a d-lui Vlahuță*; *Note și impresii*; *Cultură și literatură (După război)*; *Scriitori români și străini*; *Studii literare*.
- 78. Opere**, vol. II, 2014, 1280 pag. Cuprinde prima parte a compartimentului de critică și istorie literară din periodice.
Vol I-II, 150 lei.

Ediția critică alcătuită de Victor Durnea, reputat cercetător literar al Institutului „Alexandru Philippide” de la Iași, va cuprinde, în primele două volume ale ei, creațiile-reper ale acestui surprinzător destin de mare teoretician, critic și creator epic. În continuare vor fi tipărite scrieri din periodice, precum și un volum de literatură beletristică (*Adela*, amintiri).

***Panait
ISTRATI***

Fiu al unei spălătorese române și al unui contrabandist grec care-l părăsește la vârsta de un an; repetent de două ori în școala primară; băiat de prăvălie, ucenic plăcintar, ucenic în sala cazanelor în docurile Brăilei; hamal în port; zugrav; fecior de casă și chelner la un hotel; servitor într-un spital; închis și condamnat pentru solidaritate cu revoluția rusă din 1905; militant socialist; rătăcind de la Brăila la București, Alexandria (Egipt), Pireu, Napoli, Damasc (pictor de firme); întorcându-se la Brăila, apoi la București, ca militant de marcă al Partidului

Social-Democrat, pe urmă la Cairo, Paris (zugrav), Lausanne (lucrător manual), din nou Paris, apoi Nisa (zugrav, ambalator de cărți, vânzător stradal de ochelari), unde încearcă să se sinucidă, dar e salvat. Trimite o epistolă lui Romain Rolland, care-l îndeamnă să scrie literatură. Aceasta este – în expozeu lacunar - viața pre-scriitoricească a lui Panait Istrati (1884-1935), autor franco-român, urmărit de Siguranță pentru activitatea sa procomunistă, vizitând URSS și dezvăluind lumii (*Vers l'autre flamme*, Paris, 1929 / *Spovedania unui învins*) adevărata față a regimului sovietelor, scriindu-și prozele de imaginație în franceză (învățată ca autodidact) și, pe unele, traducându-și-le singur: „un Gorki balcanic” (R. Rolland) făcând cunoscută cititorilor europeni o umanitate inedită, din zona Bărăganului și a Brăilei, avându-i ca protagoniști pe Chira Chiralina, Moș Anghel, Codin, chipuri de haiduci etc., cum și pe Adrian Zografii, naratorul-personaj, *alter-ego*-ul său. „A făcut profesii de om, în timp ce se face din ce în ce mai mult profesii din tăierea firului în patru”, scria la moartea sa un spirit raționalist și clasic, adversar al tehnicii cazuistice, Șerban Cioculescu.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Teodor Vârgolici. Introducere de Eugen Simion.

- 79. Opere**, vol. I, 2003, CL+1206 pag. Cuprinde: Povestiri, Romane: *Moș Anghel*; *Țața Minca*; *Casa Thüringer*; *Biroul de plasare*; *Chira Chiralina*; *Codin*; *În lumea Mediteranei*; *Apus de Soare*; *Pescuitorul de bureți*.

80. **Opere**, vol. II, 2003, 1164 pag. Cuprinde romanele: *Haiducii*; *Domnița din Snagov*; *Neranțula*; *Ciulinii Bărăganului*; *În lumea Mediteranei*; *Răsărit de Soare*; *Spre altă flacără*; *Spovedanie pentru învinși*.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Academiei.

Vol. I-II, 150 lei.

**Alexandru
MACEDONSKI**

Temperament romantic, Alexandru Macedonski (1854-1920) este de asemenea scriitorul român de la confluența secolelor 19-20 cel mai receptiv la schimbările de paradigmă instituite de curentele occidentale ale vremii: parnasianism, simbolism / decadentism, naturalism, dar și neoclasicism (prezentate în cenaclul său Literatorul și în revista omonimă), cunoscute la sursă și care se plachează pe structura lui genuin romantică, într-o operă alimentată neîncetat de „personalismul acut” (Adrian Marino) al celui ce-și trăiește la cele mai înalte cote

afective decăderea materială și socială a familiei nobiliare, nerecunoașterea și oprobiul public, acutizate major după publicarea epigramei vizându-l pe Eminescu bolnav (1883). Opera se va constitui prin urmare în reacție la ceea ce autorul condamna ca materialism trivial, abuzuri și în Justiții ale epocii, pe de o parte deschizându-se furibund-polemic către contemporani, iar pe de alta izolându-se princiar în sfera inaccesibilă celorlalți (epatați ca burghezi materialști, stupizi și insensibili), a purității, sublimului, spiritualului, într-un cuvânt a Idealului și Artei. *Noaptea de mai*, *Noaptea de decembrie*, *Rondelurile*, ca și nuvelele, poemele în proză, romanul *Thalassa*, piesele de teatru *Le Fou?* și *Moartea lui Dante* se vor revendica de la această dualitate / complementaritate. Marginalizat, minimalizat și ocultat decenii la rând prin impactul biografiei asupra bibliografiei, Macedonski este recuperat ca mare scriitor (un clasic) spre mijlocul secolului 20, prin acțiunea editorială a lui T. Vianu (*Opere*, I-IV, 1939-1946), capitolul din *Istoria* lui G. Călinescu (1941), apoi prin masiva și erudita monografie a lui A. Marino.

*

Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco.
Introducere de Eugen Simion.

- 81. Opere**, vol. I, 2004, XCVI+2160 pag. Cuprinde versuri și proză în limba română. Din cuprins: *Prima verba* (1872); *Poesii* (1882); *Excelsior* (1895); *Flori sacre* (1912); *Poema rondelurilor* (1927); din periodice; Proză: *Cartea de aur* (1902), *Thalasa* (1916), din periodice.
- 82. Opere**, vol. II, 2004, 1922 pag. Cuprinde

dramaturgia: comedii politice; *Unchiașul sărăcie*; *Iadeș!*; *Saul*; traduceri și adaptări, scrieri în limba franceză; versuri: *Bronzes* (1897); Proză: *Le Calvaire de feu*, roman (1906); Dramaturgie: *Le fou?*; *La mort du Dante*.

Vol. I-II, 126 lei.

- 83. Opere**, vol. III, 2007, 1310 pag. *Literatorul* (1880-1919); Addenda. Repere critice pentru creația literară și publicistică.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

58 lei.

Volumul al treilea al ediției de „Opere” cuprinde, în ordinea cronologică, contribuțiile publicistice ale lui Alexandru Macedonski în revista înființată și dirijată de el, „Literatorul”.

*„Alexandru Macedonski
a înălțat unul din cele mai însemnate
monumente poetice
ale limbii române.”*

Tudor Vianu.”

Titu
MAIORESCU

Fiu al profesorului filolog Ioan Maiorescu (pașoptist moderat, adversar al preluării modelelor străine fără adaptarea lor la realitățile naționale), Titu Maiorescu (1840-1917) a fost o personalitate de mare complexitate. Jurist de formație și practicând avocatura („moșia mea”). Om politic aparținând aripei junimiste a Partidului Conservator, de mai multe ori ministru și într-un rând prim-ministru (1912-1913); din 1871 fără întrerupere deputat în parlamentul României, reputat ca mare orator, temut prin stringența logică și ironia *discursurilor* sale, pe care, precedate de introduceri privind istoria politică a țării, le publică în cinci volume (1897-1915). Profesor de logică - autor al unui manual celebru - și de filosofie la universitățile din Iași și București. Ideolog cultural, creator al teoriei „formelor fără fond” (*În contra direcției de astăzi în cultura română*, 1868) și, pe această platformă, strălucit polemist în ofensiva împotriva falsului și mediocrității din toate domeniile vieții publice. Membru fondator, lider și mentor al societății literare Junimea și al

revistei „Convorbiri literare”, teoretician și critic literar. Este întemeietorul criticii estetice în literatura română, separând valoarea artistică de celelalte și instituind-o ca obiectiv specific al creației literare și deopotrivă al criticii, definind moralitatea artei ca implicită dimensiunii ei estetice (ca funcție de „ficțiunea ideală” și de „înălțarea impersonală”) (*Comediile d-lui I. L. Caragiale*, 1885). Plasându-l, pe baza a numai trei poezii (gest de mare risc, indicând intuiție, siguranță a gustului și curaj critic), în fruntea „noii direcții” imediat după Alecsandri și proclamându-l „poet, poet în toată puterea cuvântului”, tot el este acela care prin articolul *Eminescu și poeziile lui* (1889) îl statuează ca poet de geniu și, prin observațiile privind personalitatea și opera, trasează direcții esențiale ale eminescologiei, prognozând și impactul uriaș al poetului asupra literaturii secolului 20 și a întregului viitor „vestmânt al cugetării românești”. *Jurnalul*, început în 1855 și încheiat cu câteva săptămâni înainte de moarte, este piesa cea mai extinsă temporal din întreaga diaristică românească și una dintre capodoperele genului la noi, dezvăluind extraordinara voință autoformativă a tânărului, dar și fața obscură, dramatic traversată de furtuni lăuntrice devastatoare, a „olimpianului”. Un extrem de bogat *epistolar* acompaniază opera diaristului.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de D. Vatamaniuc. Studiu introductiv de Eugen Simion.

84. Opere, vol. I, 2005, XCIV+1466 pag. Cuprinde:

Critice, I-III (1866-1907); recenzii literare, rapoarte la Academie, discursuri ocazionale.

85. Opere, vol. II, 2005, 1124 pag. Cuprinde:

Traduceri, Poezii (din presă și din manuscrise); literatură populară; proze; teatru (*Copilul Eyolf* de H. Ibsen); încercări literare (poezii, proze, teatru), istorie, filologie, lingvistică.

Vol I-II, 86 lei.

86. Opere, vol. III, 2006, XXVIII+1126 pag. Cuprinde: *Discursuri parlamentare cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I (1866-1887)*.

87. Opere, vol. IV, 2006, 1360 pag. Cuprinde: *Discursuri parlamentare cu priviri asupra dezvoltării politice a României sub domnia lui Carol I (1888-1917)*. Volume editate în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol III-IV, 110 lei.

88. Jurnal, vol. I (1855-1882), 2013, LXVIII+1274 pag. Ediție îngrijită; traducere, note, indici și glosar de Bogdan Dascălu și Ana-Maria Dascălu. 87 lei.

Volumul cuprinzând *Jurnalul* maiorescian este segmentat în două mari compartimente: în primul, destinat cititorului obișnuit, acesta va afla transcrierea modernă a textelor scrise în limba română de Titu Maiorescu în anii 1850, precum și traducerea textelor scrise în limba germană și mai puțin în limba franceză; în secțiunea a doua, secțiunea martor, destinată specialiștilor, se publică textele în limba română exact așa cum le-a scris Maiorescu, precum și originalele, redactate în limbi străine, îndeosebi în germană și franceză. Publicarea acestui *Jurnal*, va continua paralel cu aceea a *Epistolarului*, din aceeași perioadă.

**Gib. I.
MIHĂESCU**

Dispărut prematur, înainte de a-și fi actualizat întregul potențial alimentat de „o putere de creație impresionabilă ca elementele oarbe ale firii” (Ș. Cioculescu), Gib. I. Mihaescu (1894-1935) a apucat totuși să dea indicii concludente privitoare la direcția originală în care se îndrepta talentul său. Privită în ansamblu, opera lui este o radiografie a obsesiei împinse până la patologic: obsesia erotică în primul rând, ilustrată mai întâi în nuvele (*La „Grandiflora”*, 1928), apoi întruchipată memorabil de locotenentul Ragaiac, protagonistul romanului *Rusoaica* (1933), combinată în celălalt roman valoros, *Donna Alba* (1935), cu obsesia ascensiunii sociale, totul într-o proză de analiză a pornirilor obscure și de observație socială, în spiritul unui realism dus până la punctul în care fenomenele investigate se învecinează cu fantasticul.

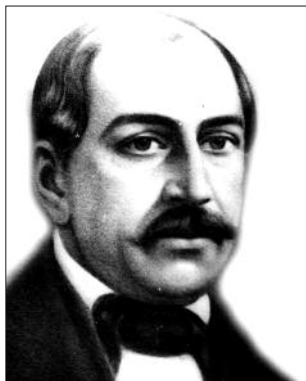
*

Ediție îngrijită, studiu introductiv, cronologie, note, comentarii și variante de Alexandru Andriescu.

- 89. Opere**, vol. I, 2008, CLXXX+1212 pag. Nuvele și povestiri: Scrieri de tinerețe (1919-1921), *La „Grandiflora”* (1928), *Vedenia* (1929), Din periodice.
- 90. Opere**, vol. II, 2008, 1104 pag. Teatru. Romane. Secțiunea de teatru cuprinde: *Pavilionul cu umbre*; *Confrații*; *Sfârșitul*; *Criză în barou*. Secțiunea de romane cuprinde: *Brațul Andromedei*; *Femeia de ciocolată*.
- 91. Opere**, vol. III, 2008, 1520 pag. Romane: *Rusoaica*; *Zilele și nopțile unui student întârziat*; *Donna Alba*.
Vol. I-III, 180 lei.

Ediția, publicată inițial la Editura Minerva, a fost revăzută integral în vederea reeditării; de altfel, datorită calităților ei științifice incontestabile a primit premiul „Perpessicius” al Muzeului Național al Literaturii Române, pentru ediții critice.

**Constantin
NEGRUZZI**

Dacă pentru a ajunge la maturitate marea poezie a trebuit să-l aștepte pe Eminescu, iar romanul pe Slavici și Rebreanu, i-a fost dat nuvelei românești să-și înceapă cariera printr-o capodoperă: *Alexandru Lăpușneanu* (1840), de Costache Negruzzi (1808-1868), scriere, zice Călinescu, putând ajunge la fel de celebră ca și *Hamlet* dacă ar fi fost scrisă într-o limbă de uz universal. Coincidente cronologice și nu departe valoric de ea stau cele 22 de schițe din ciclul *Negru pe alb – Scrisori la un prieten*, modele de concizie caracterologică în felul fiziologiilor, uzuale în epocă, dar și glose în manieră eseistică pe teme diverse: miniaturi pline de vervă, scrise într-o limbă literară surprinzător de evoluată pentru o vreme care era una a dibuirilor și experimentelor fanteziste. Se adaugă nuvela *O alergare de cai*, revelată în ultimul timp drept o „bijuterie de precizie tehnică” (N. Manolescu). Natura și disciplina clasică a autorului (grație cărora el construiește și frazează limpede, armonios și cu maximă economie a mijloacelor) temperează –

exceptând ceea ce el însuși și-a definit ca „păcatele tinerețelor” – excesele de tot felul, în numele bunului simț și al spiritului critic, însușiri ce l-au determinat pe G. Ibrăileanu să-l numească „primul junimist”. Ediția critică de acum e opera unui filolog dublat de istoricul literar, autor al unei monografii C. Negruzzi, profesorul ieșan Liviu Leonte.

*

Ediție critică, cronologie, note și variante de Liviu Leonte. Studiu introductiv de Eugen Simion.

92. Opere, 2009, LXXVIII+1234 pag. Cuprinde: *Păcatele tinereților*; Proză; Poezie. 71 lei.

Publicată inițial în seria de „Opere” a editurii Minerva, ediția a fost în întregime revizuită în vederea reeditării, fiind reintroduse în text și paragrafele eliminate de cenzură. Ca atare, ținând seama de valoarea ei științifică a primit premiul „Perpessicius” pentru ediții critice al Muzeului Național al Literaturii Române.

***Hortensia
PAPADAT-
BENGESCU***

Opera Hortensiei Papadat-Bengescu (1876-1955) realizează, printr-o metamorfoză asupra căreia ideologia critică a lui E.Lovinescu a jucat un rol catalitic (scriitoarea a frecventat cu fidelitate cenaclul Sburătorul), trecerea de la o proză subiectivă, lirică și impresionistă (*Femeia în fața oglinzii* ș.a.) la cea obiectivă din marele roman al familiei Hallipa, care, prin primele trei piese (*Fecioarele despletite*, *Concert din muzică de Bach*, *Drumul ascuns*), a făcut din autoare un creator de primă mărime al romanului psihologic românesc, așa cum este clasată ferm de exegeza de după 1960 (față de judecățile minimalizante și indecise ale criticii interbelice), E. Simion asertând că „ciclul Hallipilor aduce o tipologie nemaîntâlnită până atunci în romanul românesc și, mai ales, vine cu un stil nou de a scrie. Un stil în care pătrunde masiv eseul românesc și analiza psihologiilor în mișcare”. Reconstituind devenirea burgheziei românești, în speță a celei din „Cetatea vie”, Bucureștiul de după Primul Război Mondial, ciclul poate fi înțeles și ca ilustrarea

epică a replicii de factură ideologică liberală pe care Lovinescu o dăduse teoriei maioresciene a „formelor fără fond”: „A adopta întâi, a se adapta îndată, a se pătrunde pe urmă. Era o metodă inversă. Așezau întâi etajul pe piloni și apoi lucrau de la el, în jos, tencuiala”, sună o inserție eseistică de mare pondere euristică din primul roman. Istoria e continuată în romanele mai ample, dar și afectate de prolixitate, *Rădăcini* și *Străina*.

*

Ediție coordonată de Gabriela Omăt. Text îngrijit de Viviana Șerbănescu. Note și comentarii de Eugenia Tudor Anton și Gabriela Omăt. Studiu introductiv de Eugen Simion.

93. Opere, vol. I, 2012, LXIV+1392 pag. Cuprinde romanele: *Femeia în fața oglinzei*; *Balaurul*; *Fecioarele despletite*; *Concert din muzică de Bach*; *Drum ascuns*.

94. Opere, vol. II, 2012-1512 pag. Cuprinde romanele *Logodnicul* și *Rădăcini*.

95. Opere, vol. III, 2012, 1840 pag. Cuprinde romanul inedit *Străina*.

Vol. I-III, 317 lei.

Romanul *Străina*, crezut multă vreme pierdut, este publicat pentru prima dată în ediția de față, grație dificilei și acribioasei „ipoteze de reconstituire” a Gabrielei Omăt, care revizuieste și completează și întreaga ediție a Eugeniei Tudor-Anton, apărută inițial la Editura Minerva. Ediția a primit recent (2013) premiul „Perpessicius” pentru ediții critice al Muzeului Național al Literaturii Române.

Marin
PREDA

După convingătorul debut cu volumului de nuvele *Întâlnirea din Pământuri* (1949), carte novatoare la noi prin introducerea masivă a tehnicii comportamentiste, cu corelatul ei absența naratorului omniscient, și aducându-i autorului, prin chiar acestea, acuza (ideologizată, anatemizantă și penalizantă în epoca realismului socialist) de naturalism, romanul *Moromeții*, I (1955) îl consacără pe Marin Preda (1922-1980) drept clasic al literaturii române. Romanul îmbogățește imaginarul epic românesc cu o zonă inedită, satul din Câmpia Dunării, schimbă major perspectiva tradițională asupra lumii rurale și crea un tip memorabil de țăran, Ilie Moromete, pentru care pământul nu mai reprezintă scopul ultim, ci o valoare-mijloc pentru o existență liberă: „Domnule, eu întotdeauna am trăit independent”, va spune eroul în volumul al doilea (1967), carte subtextual subversivă, punând în cauză, prin vocea lui Moromete (erou cu credibilitate și prestigiu sporite, căci el devenise

deja *categorie* tematică și stilistică: „moromețianismul”), colectivizarea agriculturii, după cum *Intrusul* pune sub semnul întrebării industrializarea socialistă forțată. Caracter subversiv mergând, în *Cel mai iubit dintre pământeni* (1980) – roman „total”, zice la apariție E. Simion: erotic, politic, social, eseistico-filosofic - până la denunțarea pe față a „erei ticăloșilor” (regimul comunist) și reducând până la insignifianță ponderea cedărilor ideologice pe care Preda a fost nevoit să le facă spre a-și putea publica marile opere (între reușite, o carte-jurnal de creație, *Viața ca o pradă*, 1977). În total, o literatură produsă de o mare conștiință morală în neîntreruptă stare de veghe și de alertă, preocupată cu dramatică fervoare de „blestematele chestiuni insolubile”, ca și de etica scrisului și de confruntarea pe viață și pe moarte cu abisurile acestuia.

*

Ediție îngrijită de Victor Crăciun. Prefață de Eugen Simion.

- 96. Opere**, vol. I, 2002, CXIV+1358 pag. Cuprinde nuvele și povestiri: *Întâlnirea din Pământuri; Îndrăzneala; Friguri; Desfășurarea*. Din publicații și alte volume, din manuscrise și dactilograme, *Moromeții* (I).
- 97. Opere**, vol. II, 2002, 1736 pag. Cuprinde: *Moromeții* (II); *Risipitorii; Intrusul; Marele singuratic*.
Vol I-II, 150 lei.
- 98. Opere**, vol. III, 2002, 1660 pag. Cuprinde: *Delirul; Cel mai iubit dintre pământeni*.

99. Opere, vol. IV, 2003, XII+1348 pag. Cuprinde:
Viața ca o pradă; Imposibila întoarcere;
articole și eseuri din publicații și manuscrise,
articole, interviuri și alte convorbiri.
Vol. III-IV, 150 lei.

Un al cincilea volum va cuprinde însemnările subiective (jurnalele intime), corespondența scriitorului, în bună parte inedită, precum și documente privitoare la biografia și opera lui Marin Preda.

„Descoperind America în satul românesc, Marin Preda trage aici o brazdă care rămâne a lui (și după comasare) și pe care - ne vine în minte o sugestie din Arghezi - cată să o ducă în cer. Dezleagă astfel o lume de băștinași, nebănuită, pe care o varsă în literatură, ca pe un sac cu infinite, complicate și nespuse de subtile probleme.”

Marin Sorescu

Liviu
REBREANU

Când, în 1920, apărea romanul *Ion*, E. Lovinescu (reticent, ca teoretician și promotor al modernismului sincronist, față de proza rurală, în favoarea celei citadine și intelectuale) saluta în el primul roman românesc cu adevărat obiectiv, în vreme ce N. Iorga îl desființa în termeni apocaliptici. Faptul e semnificativ pentru revoluția săvârșită de autor, Liviu Rebreanu (1885-1944), care prin *Ion* dădea lovitura de moarte întregii literaturi (și ideologii) sămănătoriste. Revoluția o pornise mai devreme, însă la scară mică și fără vizibilitate, în nuvelistica pe teme țărănești, începută în 1912 cu volumul *Frământări*. Fresca satului ardelean de la 1900 avându-l în centru pe eroul exponențial și simbolic făcea loc, peste 13 ani, epopeii ce reconstitua tragedia țărănească de la 1907, dând ampla și memorabila imagine a psihologiei contradictorii a masei: romanul *Răscoala*. Între timp, realismul rebrenian urmasa și alte traiectorii de succes: romanul psihologic prin *Pădurea spânzuraților* (1924), anticipat de puternicele nuvele *Ițic Ștrul*

dezertor și *Catastrofa*, și cel ezoteric și mistic prin *Adam și Eva*, cu cel din urmă scriitorul arătând limpede (ca și micul roman de psihologie abisală *Ciuleandra*) că poate trece și „dincolo de realism” (I. Simuț). Cele care au urmat experimentează fără reușite notabile romanul erotic (*Jar*), al mediului citadin și politic (*Gorila*) sau al intrigii polițiste (*Amândoi*). Prin capodoperele sale, Rebreanu rămâne un mare constructor al romanului, creator de planuri și de mase ample ca și de detalii cu grea semnificație, la care el ajunge printr-o însușire proprie doar marilor romancieri: calmul epic, al cărui efect e surprins de G. Călinescu într-o formulă memorabilă despre *Răscoala*, dar generalizabilă: „Frazele, considerate singure, sunt incolore ca apa de mare ținută în palmă, câteva sute de pagini au tonalitatea neagră-verde și urletul mării”.

*

Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco și Ilderim Rebreanu. Prefață de Eugen Simion.

100. Opere, vol. I, 2001, LXXII+1320 pag.

Cuprinde: *Ion*; *Pădurea spânzuraților*; *Adam și Eva*.

101. Opere, vol. II, 2001, 1014 pag. Cuprinde *Ciuleandra*, *Crăișorul Horia* și *Răscoala*.

102. Opere, vol. III, 2001, 1104 pag. Cuprinde: *Jar*; *Gorila* și *Amândoi*.

Vol I-III, 280 lei.

Ediția va fi continuată cu volume cuprinzând nuvele, povestiri, dramaturgie, publicistică, memorialistică și corespondență. Ilderim Rebreanu, unul dintre autorii ediției, este fiul lui Tiberiu Rebreanu, fratele cel mai mic al lui Liviu Rebreanu.

Mihail
SEBASTIAN

Dispărut, într-un absurd accident automobilistic, la nici 38 de ani împliniți, Mihail Sebastian (1907-1945) a lăsat nu numai o seamă de virtualități, ci și realizări. Ca romancier, a exersat modalități diverse: lirică, realistă, eseistică și ideologică; dramaturgul aduce o formulă proprie, mixând în chip original umorul cu poezia, în compuneri care s-au bucurat de succes la un public larg; jurnalul ținut între 1935-1944 și publicat după 1989 e un document complex: pentru propria creație, dar și pentru generația din care autorul făcea parte (cea a discipolilor lui Nae Ionescu, între care s-a numărat), totodată jurnal politic, erotic, „de criză”, nu în ultimul rând o meditație privind condiția evreului în cultura română. Valoroasa și vasta lui activitate de cronicar literar este în același timp și secțiunea cea mai puțin cunoscută a operei (au fost strânse în volum, de Cornelia Ștefănescu, doar începuturile acestei foiletonistici), de aceea actuala ediție critică, restituindu-i integral creația, va deveni un instrument

de lucru indispensabil pentru (re)descoperirea scriitorului. Ediția e rezultatul muncii unui grup de cercetători ai Institutului „G. Călinescu” al Academiei Române.

*

Ediție coordonată de Mihaela Constantinescu - Podocea, text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Mihaela Constantinescu-Podocea, Petruș Costea și Oana Safta. Prefață de Eugen Simion.

103. Opere, vol. I, 2011, LXXXII+1598 pag. Cuprinde proză: *Fragmente dintr-un carnet găsit; Femei. Romane: De două mii de ani; Cum am devenit huligan; Orașul cu salcâmi; Accidentul.*

104. Opere, vol. II, 2011, 1040 pag. Cuprinde: Teatru, corespondență. Secțiunea de teatru cuprinde: *Jocul de-a vacanța; Steaua fără nume; Insula; Ultima oră; Nopti fără lună; Potopul.* Prefața la vol. II: Eugen Simion.
Vol I-II, 131 lei.

105. Opere, vol. III, 2013, 1360 pag. Cuprinde publicistică (1926-1930).

106. Opere, vol. IV, 2013, 1312 pag. Cuprinde publicistică (1931-1932).
Vol III-IV, 167 lei.

După finalizarea voluminoasei secțiuni a publicisticii scriitorului, va fi inclus în ediția de față și *Jurnalul* acestuia cu mare ecou, nu numai în România, tipărit pentru întâia oară în anul 1996 de Gabriela Omăt.

***Ion D.
SÎRBU***

Fiu de miner, singurul comunist (încă din ilegalitate) din Cercul Literar de la Sibiu, asistent al lui Blaga la catedra de Estetică a Universității clujene și eliminat din învățământ odată cu acesta, arestat și condamnat de regimul comunist la închisoare politică, șomer, apoi vagonetar de mină și în fine secretar literar la un teatru, primind dreptul de a publica, dar neputându-și tipări scrierile cele mai valoroase, mort de cancer cu numai trei luni înainte de căderea regimului Ceaușescu, I[on] D[esideriu] Sîrbu (1919-1989) a urcat, după 1989, pe culmile ierarhiei literare românești, fiind recunoscut drept unul dintre puținii noștri mari scriitori cu operă de sertar. Romanul *Adio, Europa!* – o distopie radiografiind cu maximă luciditate și putere de reprezentare totalitarismul comunist românesc – face pandant cu extraordinarul *Jurnal al unui jurnalist fără jurnal*, operă de mare substanță existențială, filosofică și morală, o capodoperă a genului diaristic, și cu o voluminoasă corespondență, de aceeași

complexitate ideatică și existențială, aureolată de valoarea literară.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, repere critice de Toma Velici și Tudor Nedelcea. Prefață de Eugen Simion.

107. Opere, vol. I, 2013, 1408 pag. Cuprinde *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*.

108. Opere, vol. II, 2013, 1640 pag. Cuprinde *Correspondență*.

Vol I-II, 174,5 lei.

Ioan
SLAVICI

Clasat de Maiorescu, referindu-se la prozator, drept „cel mai capabil scriitor al Junimii”, subapreciat sau ignorat de critica interbelică, reabilitat și trecut între marii clasici de G.Călinescu (*Istoria...*, 1941), Ioan Slavici (1848-1925) și-a păstrat până astăzi acest loc prestigios în canonul literar românesc, prozatorul fiind recunoscut unanim ca întemeietor la noi al nuvelei realiste psihologice (*Novele din popor*, 1881;

Pădureanca, 1884) și ca precursorul cel mai afîn și mai valoros al lui Rebreanu, cu un rol decisiv în emanciparea prozei contemporane de lirism și de tezismul idilizant, tocmai în epoca de pregătire și de ecloziune a ideologiei literare sămănătoriste (romanul *Mara*, o capodoperă, apare în revistă în 1894, iar în volum abia în 1906). Pătrunderea psihologică și simțul acut și avizat al observației sociale, alături de intenționalitatea pedagogică a celui care s-a vrut dintotdeauna dascăl, definesc și memorialistica sa (*Lumea prin care am trecut*) conținând pagini de neocolit în cunoașterea lui Eminescu student la Viena sau a militantismului național ardelean („*Tribuna*” și *tribuniștii*). Cuprinzând și publicistica politică, civică și culturală, actuala ediție umple un mare gol, fiindcă restituie o latură cunoscută prea sumar și adesea citită tendențios, dar care în realitate se constituie într-un nou continent pe harta operei întregi a scriitorului. Ea pune astfel la îndemâna cititorilor un Slavici *de descoperit*.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii de
Constantin Mohanu. Prefață de Eugen Simion.

109. Opere, vol. I, 2001, LXXIX+1102 pag.

Cuprinde nuvele: *Popa Tanda*; *Scormon*; *Budulea taichii*; *Moara cu noroc* și altele.

110. Opere, vol. II, 2001, 1092 pag. Cuprinde nuvele. Volumele au apărut în colaborare cu editura Univers Enciclopedic.

Vol. I-II, 130 lei

111. Opere, vol. III, 2003, 878 pag. Cuprinde romane: *Mara*; *Din bătrâni* și a.

- 112. Opere**, vol. IV, 2003, 1128 pag. Cuprinde romane: *Din două lumi; Cel din urmă armaș; Corbei; Din păcat în păcat*. Volumele au apărut în colaborare cu editura Univers Enciclopedic. Vol. III-IV, 130 lei
- 113. Opere**, vol. V, 2004, 920 pag. Cuprinde: povești. teatru. Volum apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. 130 lei
- 114. Opere**, vol. VI, 2005, 112 pag. Memorialistică: *Închisorile mele. Amintiri. Lumea prin care am trecut*. Volum apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. 58 lei
- 115. Opere**, vol. VII, 2006, 1614 pag. Cuprinde: Publicistică literară (*Scrieri istorice și etnografice*). 69 lei
- 116. Opere**, vol. VIII, 2007-1704 pag. Cuprinde: Publicistică literară, *Scrieri istorice și etnografice*; scrieri sociale și economice. 66 lei
- 117. Opere**, vol. IX, 2010, XXVIII+1540 pag. Cuprinde: Publicistică social-politică: „Tribuna” și epoca sa. Ediție îngrijită de D. Vatamaniuc. Prefață de Eugen Simion. 71 lei
- 118. Opere**, vol. X, 2012, XVIII+1302 pag. Cuprinde: Publicistică social-politică (Problema națională. Memorandul). Ediție îngrijită de D. Vatamaniuc. 75 lei

Volumul al X-lea cuprinzând publicistica lui Ioan Slavici din anii redactării și procesului Memorandumului prezintă un excepțional interes în legătură cu opiniile patriotice ale acestuia privind lupta de supraviețuire a românilor din Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Marin
SORESUCU

Opera diversă și vastă a lui Marin Sorescu (1936-1996) își datorează valoarea, pe lângă obligațiile înzestrării native, și unei inteligențe așa-zicând de bun manager al propriilor creații; inteligență prin care și-a conștientizat fără bovarism darurile, pe fiecare în parte și în colaborarea lor și mai ales care l-a împiedicat „să-l ia scrisul pe dinainte” (expresia e a lui) și astfel să cadă în cursa propriei maniere. În primii 10-12 ani traducând pe limba tuturor marile teme existențiale, combinând original ludicul, parodicul, (auto)ironia, colocvialitatea, coborârea în imanent, pe de o parte, cu lirismul, gravitatea, sentența metafizică (de poet), pe de alta, poezia lui se îndrumă ulterior, prin suita *La Lilieci* (I-V), spre un lirism obiectiv, reconstituind în limbaj țărănesc și într-o manieră narativă și scenică satul ancestral, un topos aflat la granița dintre real și imaginar. Aceași inteligență artistică îl îndeamnă să-și deschidă simultan drumul în teatru, unul parabolic, pe suport

biblic la început (*Iona, Paracliseul, Matca*), pe suport istoric pe urmă (*Răceala, A treia țeapă*). Nu a greșit nici atunci când a trecut la roman (*Trei dinți din față, Viziunea vizuinii, postumul Japîța*), un gen pe care l-a adus în perimetrul înclinației sale excepționale spre improvizație, digresiune eseistică și joc de limbaj. *Tratat de inspirație și Biblioteca de poezie românească* e opera unui cultivat, fin și creativ comentator de poezie, în timp ce culegerea *Ușor cu pianul pe scări* îl evidențiază pe cronicarul literar dotat cu acut spirit critic, nimicitor atunci când aberația cerea intervenția de urgență a ecarisajului.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și variante de Mihaela Constantinescu-Podocea.
Prefață de Eugen Simion.

- 119. Opere**, vol. I, 2002, LXXX+1816 pag. Poezii. În volume: *Singur printre poeți; Parodii* (1964); *Poeme* (1965); *Moartea ceasului* (1966); *Tineretea lui Don Quijote* (1968); *Tușiți* (1970).
- 120. Opere**, vol. II, 2002-1832 pag. Poezii: *La liliaci*: Cartea I (1973); Cartea II (1977); Cartea III (1980); Cartea IV (1988); Cartea V (1995); Cartea VI (1998). Din periodice, Din manuscrise. Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.
Vol. I-II, 180 lei.
- 121. Opere**, vol. III, 2003, VIII+1822 pag. Teatru: *Iona; Paracliserul; Matca; Pluta Meduzei; Există nervi; Casa evantai; Desfacerea gunoaielor; Luptătorul pe două fronturi;*

Răceala; A treia țeapă; Vărul Shakespeare.

Vol III, 50 lei.

- 122. Opere**, vol. IV, 2005, VI+1570 pag. Publicistică în volume: *Teoria sferelor de influență; Insomnii; Starea de destin; Ușor cu pianul pe scări; Tratat de inspirație; Jurnal.*
- 123. Opere**, vol. V, 2005, LXXX+1504 pag. Publicistică. Cuprinde: *Biblioteca de poezie românească.* Din periodice.
Vol IV-V, 97 lei.
- 124. Opere**, vol. VI, 2006, 1240 pag. Romane. Proză scurtă. Secțiunea de romane cuprinde: *Trei dinți din față; Viziunea viziunii; Țoiuri și ventuze; Japița;*
Vol VI, 57 lei.
Volumele III-VI au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.
- 125. Opere**, vol. VII, 2007, 1664 pag. Traduceri: *Poezii* (de Boris Pasternak), *Soare de lup* (Vasco Popa) și alții.
Vol VII, 97 lei.

„Fundamental, Marin Sorescu are capacitatea excepțională de a surprinde fantasticul lucrurilor umile și latura imensă a temelor comune. Este entuziast și beat de univers, copilăros, sensibil și plin de gânduri până la marginea spaimei de ineditul existenței, romantic în accepția largă a cuvântului.”

G. Călinescu

**Nichita
STĂNESCU**

Cel mai mare poet român de după Al Doilea Război Mondial, Nichita Stănescu (1933-1983), lider și simbol al generației '60, a jucat, încă de la debutul editorial cu *Sensul iubirii* (1960), un rol proeminent în reîntoarcerea poeziei noastre la lirism, după ce timp de un deceniu realist-socialist acesta fusese exilat și desfigurat. Pe urmă, creatorul liric are un rol fără egal în revoluționarea temelor și limbajului poetic românesc (nu întâmplător, în cartea Ioanei Em. Petrescu, *Eminescu și mutațiile poeziei românești* îi este rezervată o secțiune comparabilă cu aceea acordată lui Eminescu și Ion Barbu). Eugen Simion, exeget cu o aderență specială la poezie, distinge patru etape ale creației: (1) de „recuperare a subiectivității” și de „reînnoare a relației cu modernitatea” (de la volumul de debut până la *Dreptul la timp*), (2) „faza reflexivă, conceptualizantă”, plonjând „în chiar inima metafizicului” (de la *II elegii*, 1966, până la *Alfa*, 1967), (3) faza despărțirii de modernism prin „rescrierea” în spirit postmodern a „fantasmelor și

miturilor romantismului” și a „destructurării discursului liric” (*În dulcele stil clasic*, 1970) și (4) faza „metalingvistică” (*Epica magna*, 1978; *Operele imperfecte*, 1979; *Noduri și semne*, 1982), numită astfel după un termen teoretizat de poet în *Antimetafizica* (carte postumă, 1985), unde el vorbește de patru tipuri de poezie: „fonetică”, „morfologică”, „sintactică” și, genul pentru care optează, „metalingvistică”. E de adăugat că în aceeași etapă el teoretizează, la modul metaforic, poezia „pulsatorie”, care nu-și are centrul de greutate (nucleu, cuvinte-cheie) nici la început, nici la sfârșit, nici în alt loc precis determinat, ci diseminează pulsatoriu aceste nuclee, pe tot parcursul textului; o poezie fără început și sfârșit, deschisă la ambele capete, neoferindu-se ca „operă” definitiv structurată și finalizată, ci ca improvizație și text în neconținut proces. Ceea ce confirmă concluzia aceluiași exeget: Nichita Stănescu este „spiritul cel mai liber pe care l-a dat literatura noastră, spiritul care a îndrăznit cel mai mult pe o plajă imensă de acțiune”.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și variante de Mircea Coloșenco. Prefață de Eugen Simion.

126. Opere, vol. I, 2002, XCIV+1640 pag. Versuri. Cuprinde versuri în volume: *Sensul iubirii* (1960); *O viziune a sentimentelor* (1964); *Dreptul la timp* (1965); *Elegii* (1966); *Roșu vertical* (1967); *Alfa* (1967); *Oul și sfera* (1967); *Necuvintele* (1969); *Un pământ numit România* (1969); *În dulcele stil clasic* (1970); *Belgradul în cinci prieteni* (1972); *Măreția frigului* (1972); *Epica Magna* (1978).

- 127. Opere**, vol. II, 2002, 1540 pag. Versuri. Cuprinde: *Operele imperfecte* (1979); *Carte de citire, carte de iubire* (1980); *Oase plângând* (1982); *Noduri și semne* (1982); *Poezia începutului* (1953-1957); *Cântece la drumul mare* (1955-1960); *Album memorial* (1984).
- 128. Opere**, vol. III, 2002, 1360 pag. Versuri: din periodice (1957-2002) și inedite. Vol I-III, 200 lei.
- 129. Opere**, vol. IV, 2003-XII+1262 pag. Proză. Traduceri: *Cartea de recitare* (1972); *Carte de citire, carte de iubire* (1980); *Respirări* (1982); *Amintiri din prezent* (1985); *Antimetafizică* (1985).
- 130. Opere**, vol. V, 2003, 1262 pag. Publicistică. Corespondență. Grafică și Addenda (70 de poeme inedite). Vol IV-V, 150 lei.
- 131. Opere**, vol. VI, 2005, VI+682 pag. Versuri. Proză. Interviu. Traduceri. Vol VI, 33 lei.
- 132. Poeme de dragoste; Fals jurnal intim; Album; Nichita Stănescu**, 2008, CXXXII+644 pag. Antologie și prefață de Eugen Simion. Albumul alcătuit de Mircea Dumitrescu. Cronologie de Mircea Coloșenco. 50 lei.

Volumul festiv, editat într-o prezentare grafică deosebită asigurată de tipografia Monitorului Oficial, în care s-au imprimat toate lucrările din colecția „Opere fundamentale”, a apărut în anul 2008, fiind menit să marcheze împlinirea la 13 decembrie a unui sfert de veac de la despărțirea de Nichita Stănescu și, totodată, apariția celui de al o sutălea volum din seria „Opere fundamentale”.

**Constantin
STERE**

Născut în Basarabia într-o familie boierească, angajat de timpuriu în activități subversive, deportat și închis în Siberia, de unde evadează în 1892, Constantin Stere (1865-1936) se stabilește în același an la Iași, unde devine dintru început teoretician și promotor al poporanismului în latura lui socială, activând în comiliton, la „Viața românească”, al lui G. Ibrăileanu. Om politic liberal, dar cu frecvente gândiri și opțiuni independente, militează pentru intrarea României în războiul mondial alături de Puterile Centrale, ceea ce-l stigmatizează până la sfârșitul vieții. Dezamăgit, rețrașat în sine, izolându-se la moșia sa de la Bucov, scrie într-un ritm uluitor romanul *În preajma revoluției* (1932-1936), ficțiune memorialistică rămasă neîncheiată, excelând în reconstituirea familiei, copilăriei și adolescenței lui Vania Răutu (*alter-ego* al scriitorului), evocarea lumii basarabene și a vieții de închisoare, zugrăvirea existenței coloniilor de deportați, ca și a naturii sălbatice și stranii a Siberiei.

Romanul revalidează mijloacele prozei tradiționale într-o epocă în care romanul românesc se afla în plin proces de modernizare.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii de Victor Durnea. Studiu introductiv de Eugen Simion. Prefață de Mihai Cimpoi.

- 133. Opere**, vol. I, 2010, XCVI+1360 pag. *În preajma revoluției* (roman); I. *Smaragda Theodorovna*; II, *Copilăria și adolescența lui Vania Răutu*; III. *Lutul*; IV. *Hotarul* și V. *Nostalgii*.
- 134. Opere**, vol. II, 2010, 1632 pag. *În preajma revoluției* (roman); VI. *Ciubărești*; VII. *În ajun*; VIII. *Uraganul*. Vol I-II. 131 lei.

Publicarea unuia dintre puținele romane-fluvii din literatura română (rămas neterminat) va fi urmată de alte volume cuprinzând selecții din scrierile social-politice și de memorialistică ale autorului basarabean.

**Sorin
TITEL**

„Dacă postmodernismul românesc are, în epica românească postbelică, un precursor temeinic, acesta este Sorin Titel [1935-1985]. Spre deosebire de prietenul și comilitonele său, bănațeanul D. Țepeneag, părintele onirismului, alături de Dimov, autorul *Lungii călătorii a prizonierului* [(1971)] (carte de răscruce în evoluția sa), n-a ales *aventura scriiturii* (textualismul), a ales altceva, și anume: a introdus și a folosit cu abilitate *aventura scriiturii* în cadrele generale și solide ale *scriiturii aventurii*, proprie romanului tradițional. În felul acesta, el n-a părăsit omul ca subiect prioritar al romanului, dar a examinat condiția omului din mai multe direcții și cu mijloace variate. Introduce, între altele, mai multe voci narrative, rupe planurile temporale și le amestecă, folosește intens parabola și, în genere, stilul parabolic într-o proză lucrată bine, lucrată – așa zice – «nemțește», adică în chip riguros, *temeinic*, cu țesătură deasă și trainică, în fine, [...] combină realismul programatic, tern, descriptiv, îngroșat și legat cu noduri strânse, cu alt tip de proză, plină de *semne* și de

simboluri” (E. Simion, din *Prefața* la actuala ediție).

*

Ediție îngrijită, text ales și stabilit, cronologie, note, comentarii și variante, repere critice de Cristina Balinte. Prefață de Eugen Simion.

135. Opere, vol. I, 2005, LXXXII+1586 pag. Schițe și povestiri: *Valsuri nobile și sentimentale*, 1967. Nuvele: *Noaptea inocenților*, 1970. Romane: *Reîntoarcerea posibilă*; *Dejun pe iarbă*; *Lunga călătorie a prizonierului*; *Țară îndepărtată*; *Pasărea și Umbra*.

136. Opere, vol. II, 2005, 1624 pag. Romane: *Clipa cea repede*; *Femeie, iată fiul tău*; *Melancolie*. Scenarii de film.

Volumele au apărut în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.

Vol. I-II, 120 lei.

George
TOPÎRCEANU

Un adevărat „caz” al criticii și istoriei literare românești este G. Topîrceanu (1886-1937). Etiologia inconfortabilului său statut a fost prinsă de G. Călinescu în termeni memorabili: „El nu-i niciodată atât de liric încât să fie mare, niciodată atât de facil încât să nu fie poet”. Schema călinesciană, adăugată unei inadecvări fundamentale: poet tradiționalist în plină epocă de expansiune a lirismului modern, i-a atras simultan reticența (când nu negația) criticilor de meserie și o imensă popularitate în masa cititorilor, care l-au selectat și ca reacție la poezia modernă, taxată de ei drept solilocvială, dificilă, ermetizantă. Fenomenul e similar cazului Minulescu – instanța democratică a simbolismului românesc -, ambii poeți săvârșind, într-un ev de maximă specializare și închidere solipsistă a limbajului poetic, o operație salutară de salvagardare, fie și prin „vulgarizare”, a interesului pentru poezie în publicul larg. Dincolo însă de această disjuncție în receptare, există suficiente argumente ce motivează editarea lui

Topîrceanu în seria „Opere fundamentale”: gravitatea din poeme ca *Balada munților* sau *Balada morții*, vivacitatea umorului melancolizat al *Rapsodiilor...*, truculența și iconoclastia vecină cu Avangarda (zice Petru Poantă) din „stanțele aprocrife la *Divina Comedie*”, superba parafrază la *Odiseea* și celelalte „parodii originale”, pastișele epice (*Din vremea lui Ciubăr-vodă*), tragismul paginilor de proză autenticistă din *Pirin-Planina*, totul într-o limbă atât de îngrijită, încât ea va fi reprezentat motivul ca Nichita Stănescu să afirme că Topîrceanu „ne-a scos din vulgaritate”, într-o vreme (a anilor '50) de triumf al limbii de lemn. Comparativ cu cele precedente, ediția de acum, alcătuită de un reputat istoric literar, vechi cercetător al vieții și operei scriitorului, cuprinde un număr sporit de articole, cronici și recenzii.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note, comentarii și variante de Al. Săndulescu, prefață de E. Simion.

În curs de apariție: Opere, I-II, ediție critică de Al. Săndulescu, studiu introductiv de Eugen Simion.

137. Opere, Vol. I, 2014, 1250 pag. Poezii. Studiu introductiv, cronologie, notă asupra ediției; *Balade vesele și triste*; *Parodii originale*; *Migdale amare*; din periodice; postume; fragmente dramatice în versuri; traduceri din Nadeja Știrbey; Note și comentarii.

138. Opere, Vol. II, 2014, 1068 pag. Proză: Scrisori fără adresă; *Pirin-Planina*; Minunile Sfântului Sisoie; parodii în proză, jurnale, conferințe; articole, cronici, recenzii; addenda; corespondență; Note și comentarii; Repere critice. Vol. I-II, 150 lei.

Mircea
VULCĂNESCU

În măsura în care se pot opera judecăți de ierarhizare în interiorul unui grup de elită care a solidarizat personalități de talia lui Eliade, Cioran, Ionescu, Noica, se poate spune că Mircea Vulcănescu (1904-1952) a fost cea mai luminoasă figură a generației 1930. Luminoasă prin viziunea sa asupra ființei românești, care îl situa la antipodul radicalului scepticism cioranian, luminoasă prin desăvârșitul altruism moral și cultural, care l-a predispus în chip asumat la gândirea și acțiunea exclusiv pentru Celălalt, luminoasă prin însuși sfârșitul său, în cumplita închisoare de la Aiud, unde a lăsat cu limbă de moarte o propoziție ce-l saltă în zona sfînțeniei creștine: „Să nu ne răzbunați!”. Parte a unei generații de creație care a trăit cu sentimentul urgenței într-un moment al istoriei presimțit de ea ca nelăsându-i timpul convenit pentru visatul (de către reprezentanții ei) stat de cultură la gurile Dunării, ilustrând ca nimeni altul tipul cultural al „sămănătorului de idei”, de idealuri și de imbolduri, a făurit și a început proiecte despre care E. Simion scrie

în studiul introductiv: „Primul lucru pe care îți vine să-
l spui când vezi aceste programe faraonice este că
autorul lor se pregătea să trăiască câteva sute de ani,
ca omul biblic, și că își asumase destinul întregii lumi
românești”.

*

Ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii
de Marin Diaconu. Prefață de Eugen Simion.

139. Opere, vol. I, 2005, CXXIV+1344 pag. *Pentru
o nouă spiritualitate filosofică. Către ființa
spiritualității românești*. În primul volum sunt
reunite scrierile filosofice, cele de istorie, critică
și atitudine culturală și cele de sociologie.
Scrierile filosofice se încheie cu lucrarea: *Nae
Ionescu. Așa cum l-am cunoscut*.

140. Opere, vol. II, 2005, 1648 pag. Chipuri
spirituale. Sociologie. În cele două secțiuni din
vol. II sunt cuprinse: *Prolegomene sociologice
la satul românesc* și *Școala sociologică a lui
Dimitrie Gusti*.

Vol. I-II, 117 lei.

Nu poate fi subliniat îndeajuns meritul lui Marin
Diaconu, unul dintre cei mai harnici și mai
competenți editori de texte clasice, de a strânge între
copertele a două masive tomuri, cu un aparat critic
impresionant, această operă a celei mai generoase și
stimulatoare risipiri.

III

CULEGERI / ANTOLOGII

BASME POPULARE ROMÂNEȘTI

Simplul fapt că o culegere de basme apare în colecția „Opere fundamentale”, și încă în condiții grafice de lux, indică prestigiul de care se bucură foclorul – în general și basmul – în particular, în lumea academică, precum și în cea a publicului larg. Întocmite de specialiști cu vechi acte de acreditare în domeniu, cele două volume sistematizează materia în funcție de inventarul protagoniștilor (basmе cu Ileana Cosânzeana, basme cu Pasărea măiastră etc., etc.). Prin studiul introductiv întocmit de profesorul Nicolae Constantinescu și prin aparatul ei critic, din care nu lipsesc reperele exegezei românești a basmului, ediția tinde către o veritabilă enciclopedie a acestei specii folclorice, așa cum e reprezentată în literatura română.

*

Basme populare românești, antologie, cronologie, notă asupra ediției, repere bibliografice și glosar de Iordan Datcu, Nicolae Constantinescu și A. Gh. Olteanu. Studiu introductiv de Nicolae Constantinescu.

141. Vol. I, 2008, XCIV+930 pag. *Ileana Cosânzeana; Broasca țestoasă cea fermecată; Aleodor-împărat; Porcul cel fermecat; Înșir-te-mărgăritari; Lupul cel năzdrăvan și Făt-Frumos; Prâslea cel voinic și merele de aur; Voinicul cel fără de tată; Făt-Frumos cu părul de aur; Zâna munților; Balaurul cel cu șapte capete; Greuceanu; Cele douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat; Ciobănașul cel isteț și țurloaiile blendei; Poveste țărănească; Cei trei frați*

împărați; Cotoșman năzdrăvan; Pasărea măiastră; Țugulea, fiul unchiașului și al mătușii.

142. Vol. II, 2008-904 pag. *Copiii văduvului și iepurele, vulpea, lupul și ursul; Fata moșului cea cu minte; Fata de împărat și fiul văduvei; Cele trei rodii aurite; Huțu împărat; Luceafărul de ziuă și luceafărul de noapte; Împăratul șerpilor; Bogdan Viteazul; Tălenuş; Piciul ciobănașul și pomul cel fără căpătâi; Împăratul cel fără-delege; Ioviță, Făt-Frumos; Cei trei frați săraci; Cei trei frați dornici; Un basm mitologic; Coman vânătorul; Cei trei frați neguțători; Dunăre Voinicul; Lucear și Aman Cătcăun; Tinerețe fără de bătrânețe și viață fără de moarte.*
Vol I-II, 100 lei.

Editorii au avut fericita idee de a așeza în fruntea fiecărei categorii de basme un basm reprezentativ din culegerea lui Petre Ispirescu, probabil cel mai important culegător de folclor din literatura română.

LITERATURA ROMÂNĂ MEDIEVALĂ

În opinia comună, literatura română medievală (mai numită și „veche”) se rezumă la opera istoriografică a marilor cronicari moldoveni și munteni, cu care cititorul obișnuit ia contact în școală (dar îl mai ia oare?). Simpla lectură a titlurilor de secțiuni ale culegerii alcătuite de eminentul specialist Dan Horia Mazilu, recent plecat dintre noi, arată însă că sfera ei este cu mult mai largă și mai bogată, conturând un

adevărat *continent cultural* de sine stătător, dar care atestă și că, în pofida plasamentului geografic marginal și a vicisitudinilor istoriei, spațiul intelectual și spiritual românesc al vechilor veacuri nu a evoluat rupt de cel occidental, realizând totodată o sinteză Vest-Est, în spiritul unei culturi de tip „*carrefour*”, cum a caracterizat-o odată Mihai Ralea. Culegerea ne face, o dată mai mult, să înțelegem de ce literatura română modernă, de la scriitorii pașoptiști până la cei postmoderni, nu a încetat să valorifice și să „provoace” vechile noastre texte, stimulându-le (și adesea inducându-le) actualitatea.

*

Antologie alcătuită de un colectiv condus de Dan Horia Mazilu.

- 143. Literatura română medievală**, 2003, CXX+1118 pag. Cuprinde: I. Scrisori; II. Literatură hagiografică; III. Literatură parenetică; IV. Literatură istoriografică; V. Cronografe; VI. Cosmografii; VII. Literatură juridică; VIII. Literatură astrologică și de prevestire; IX. Proză oratorică; X. Literatura de ceremonial; XI. Literatura dramatică; XII. Romanul; XIII. Poezia; XIV. Cărțile populare. Volum realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic.
50 lei.

CRONICARI MUNTENI

O culegere ce reunește șase cunoscute cronici pe care o privire sintetizatoare nu le poate gândi fără raportarea la surorile lor moldovenești, din punerea față-n față lămurindu-se mai bine personalitatea amândurora. G. Călinescu nu putea lăsa să-i scape ocazia paralelei, în care e un maestru inegalabil, și a făcut-o în termeni lapidari și memorabili: „Cronicarii munteni n-au arta portretistică a moldovenilor, în schimb, grație limbii lor nervoase, a repeziciunii muntenești, ei pot dramatiza mai viu, mai familiar”. Amplul studiu introductiv al profesorului Dan Horia Mazilu e rezultatul unei lecturi cu care ne-au familiarizat cărțile sale de după anul 2000 și din care rezultă o prezentare îmbinând erudiția și disciplina academică cu narațiunea liberă, colocvială și actualizantă, de natură a topi distanțele temporale și a spulbera prejudecata anacronismului, indusă de sintagma „literatură veche”.

*

Ediție îngrijită de Dan Horia Mazilu.

- 144. Cronicari munteni**, 2004, 994 pag. Cuprinde: *Istoria Țării Rumânești* de stolnicul Constantin Cantacuzino; *Letopisețul cantacuzinesc*; *Cronica Bălenilor*; *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu Voievod* de Radu Greceanu; *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 până la martie 1717* și *Cronica lui Nicolae Mavrocordat* de Radu Popescu. Volumul realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. 34 lei.

MARII CRONICARI AI MOLDOVEI

Patru autori și tot atâtea feluri de a relata: de o sobrietate, lapidaritate și precizie clasică la Grigore Ureche (cca. 1595-1647), rafinat de cultura umanistă și de meșteșugul retoric la Miron Costin (1633-1691) și, nu mai puțin, la fiul său Nicolae (cca. 1660-1712), însă cu un plus de subiectivitate, care la Ion Neculce (cca. 1672-1745 sau 1746) izbucnește în toată libertatea, cel mai puțin școlit dintre tusalpatru fiind, prin surplus de talent (înnăscut), și cel mai scriitor dintre ei. Punerea lor alături oferă, în manieră cronicărească, o imagine completă asupra devenirii Moldovei de la „descălecat” (întemeierea principatului, 1359) până la 1741 și în același timp oferă un fel de sinoptic al modurilor / stilurilor de a înregistra și comenta evenimentul, dincolo de diferențe stând ca numitor comun grija tuturor de a nu „hicleni cronica”.

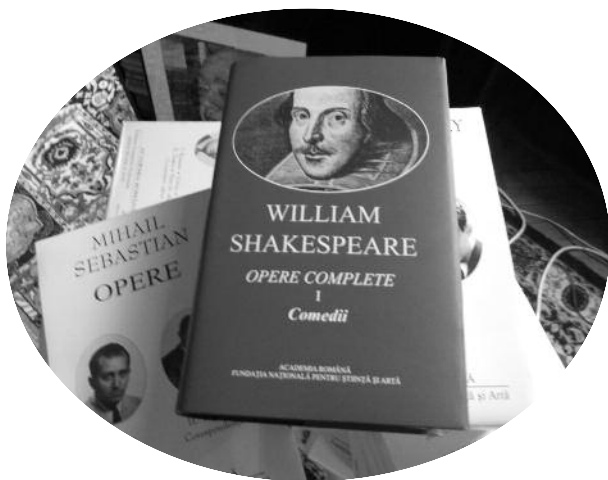
*

Ediție, studiu introductiv, glosare, repere istorico-literare de Gabriel Ștrempele.

- 145. Marii cronicari ai Moldovei**, 2003, XXXVI+1596 pag. Cuprinde: Grigore Ureche, *Letopisețul Țărâi Moldovei*; Miron Costin, *Letopisețul Țărâi Moldovei de la Aaron Vodă încoace*; *De neamul moldovenilor, din ce țară au ieșit strămoșilor*; Nicolae Costin, *Letopisețul Țării Moldovei de la zidirea lumii până la 1601*; Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei de la Dabija Vodă până la a doua domnie a lui Constantin Mavrocordat și O samă de cuvinte*. Volum realizat în colaborare cu Editura Univers Enciclopedic. 50 lei.

III

SCRIITORI STRĂINI

**Marcel
PROUST**

Se poate vorbi de o vocație specială a românilor pentru opera lui Marcel Proust (1871-1922)? Faptele răspund afirmativ, începând cu momentul foarte timpuriu al receptării ei în literatura noastră, când, așa cum arată E. Simion în postfața având ca temă tocmai această receptare, „românii [...] s-au dovedit, de data aceasta, spirite foarte sincrone”. Totul începe cu Mihai Ralea, care în ale sale *Scrisori din Paris* apărute în numărul din octombrie 1920 al revistei „Viața românească” publica o cronică la volumul *À l'ombre des jeunes filles en fleurs*, unde, dincolo de explicabile erori de percepție cauzate de marea noutate a scriitorului, sunt spuse câteva lucruri pertinente. În mod paradoxal, prima receptare a romanului proustian are loc în paginile acestei publicații tradiționaliste (un tradiționalism, ce-i drept, temperat și deschis), directorul ei literar, G. Ibrăileanu, emițând în *Creație și analiză* (1926), propoziții critice esențiale despre scriitorul francez. Proust devine repede, alături de Gide, dar din motive diferite, argumentul forte al

partizanilor modernizării romanului nostru - pledoaria lui Camil Petrescu din lungul articol teoretic *Noua structură și opera lui Marcel Proust* (1935) (*mutatis mutandis* un *Contre Sainte-Beuve* românesc) fiind numai un exemplu.

După traducerea mai veche datorată lui Radu Cioculescu, prin aceasta de acum se produce la noi un nou eveniment de mare cultură. Despre calitatea traducerii ca atare își va da seama pe cont propriu cititorul celor trei volume. Merită însă, aici, să cităm câteva fraze ce prefigurează modalitatea prin care eminenta specialistă și poetă Irina Mavrodin încearcă să redea cât mai fidel spiritul mării opere: „În cazul romanului proustian, ca și în cazul poeziei, traducătorul nu are voie să rateze niciun singur cuvânt, el jucând în economia frazei rolul pe care îl joacă fiecare cuvânt în economia unui vers. Fraza ascultă de aceste legi arhitectonice sau simfonice de care ascultă fiecare volum al ciclului *În căutarea timpului pierdut*, pe de o parte, și întregul ciclu, pe de alta, totalitatea, la cele două niveluri, reflectând (punând în abis) structura frazei, după cum fraza reflectă totalitatea.”

*

Studiu introductiv, tabel cronologic, traducere, note și comentarii de Irina Mavrodin. *Nemurirea lui Proust* de Thierry de Montbrial. Postfață de Eugen Simion.

146. În căutarea timpului pierdut, vol. I, 2011, LXXXIV+1268 pag. Cuprinde: *Swann* și *La umbra fetelor în floare*.

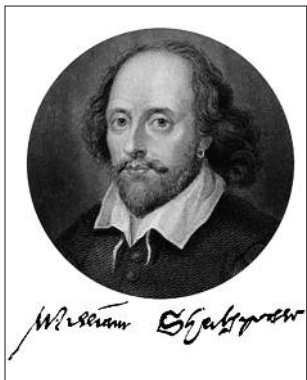
147. În căutarea timpului pierdut, vol. II, 2011,

1544 pag. Cuprinde: *Guermantes* și *Sodoma și Gomora*.

- 148. În căutarea timpului pierdut**, vol. III, 2011, 1504 pag. Cuprinde: *Prizoniera*; *Plecarea Albertinei*; *Timpul regăsit*; *Marcel Proust în România*, Bibliografie (1920-1945).
Vol. I-III, 205 lei.

Românii au fost printre primii care au receptat cu pertință opera lui Proust, începând încă din anii 1920. În bibliografia ediției, realizată de marea traducătoare care a fost regretata Irina Mavrodin, găsim enumerate contribuțiile românești, unele remarcabile, aparținând unor scriitori precum Camil Petrescu, Anton Holban ș.a.

William
SHAKESPEARE

Cel mai mare dramaturg al lumii, William Shakespeare (1564-1616), a pătruns la noi mai întâi prin spectacole date de trupe străine (austriece, italienești), apoi prin traduceri, făcute inițial prin filieră franceză, apoi direct după originalul englez, primul asemenea traducător fiind junimistul P. P. Carp (tragedia *Macbeth*, 1864). Paralel cu primele traduceri apar și primele comentarii (la un Cezar Bolliac, bunăoară) și influențe (ca în poezia și nuvelistica lui Gh. Asachi), preocuparea pentru el crescând vertiginos o dată cu Eminescu, în a cărei operă intertextul shakespeareian se îmbină cu comentariul și cu elogiul neprecupețit al supremului model: „Greșind cu tine chiar iubesc greșala: / S-aduc cu tine mi-este toată fala”, mărturisește poetul în postuma *Cărțile*. Model este „geniala acvilă a Nordului” și pentru Caragiale, dat ca exemplu pentru naturalețea și vigoarea de „tată zdravăn” cu care își construiește eroii, de pildă pe

unul preferat de dramaturgul român: fabulosul Falstaff. Secolul 20 aduce și primele studii, unele monografice, cum este *Miracolul shakespeareian* din cartea *Fenomenul englez* a doctorului în anglistică de la Sorbona Dragoș Protopopescu, unul dintre marii shakespeareologi și traducători români. Puțin mai târziu, se poate vorbi de o veritabilă școală de traductologie shakespeareiană, alcătuită din Leon Levițchi, Dan Duțescu, Ion Frunzetti, Mihnea Gheorghiu, Dan Grigorescu și alții; critici de prestigiu ai literaturii române, ca Tudor Vianu, îi consacră studii de referință, Vladimir Streinu dă o traducere memorabilă a tragediei *Hamlet*, însoțită de un valoros comentariu, iar G. Călinescu, în *Istoria...* din 1941, îl folosește pe Shakespeare ca termen de raportare spre a dovedi europenitatea implicită a literaturii noastre (Vitoria din *Baltagul* și Anca din *Năpasta* ilustrează „cazul lui Hamlet feminin”, în poezia lui Emil Botta întâlnim un „hamletism sistematic” etc.). După Al Doilea Război Mondial, Shakespeare revine ca model inegalabil (e tematizată însăși imposibilitatea măsurării cu el) în creația unor mari scriitori, ca V. Voiculescu (în sonete) și Marin Sorescu (poemul *Shakespeare* și piesa de teatru *Vărul Shakespeare*). Dar cititorul interesat de „destinul” „marelui Will” în literatura română poate citi studiul cu care eminentul anglist Dan Grigorescu își prefățează ediția de față, una care selectează cele mai bune traduceri românești.

*

Ediție îngrijită, studiu introductiv, cronologie, note și comentarii de Dan Grigorescu. Studiu introductiv (*Miracolul shakespeareian*) de D. Protopopescu. Cuvânt înainte de E. Simion.

- 149. Opere**, vol. I, 2007, CLXXXVI+1038 pag. Comedii: *Zadarnicele chinuri ale dragostei* (trad. Ion Frunzetti și Dan Grigorescu); *Comedia erorilor* (trad. Ion Frunzetti și Dan Duțescu); *Cei doi tineri din Verona* (trad. Mihnea Gheorghiu); *Îmblânzirea scorpiei* (trad. Dan. A. Lăzărescu); *Mult zgomot pentru nimic* (trad. Leon Levițchi); *Cum vă place* (trad. Virgil Teodorescu); *Visul unei nopți de vară* (trad. Dan Grigorescu).
- 150. Opere**, vol. II, 2007, 1186 pag. Comedii. Poeme. Sonete: *A douăsprezecea noapte* (trad. Mihnea Gheorghiu); *Totu-i bine când se sfârșește cu bine* (trad. Ion Frunzetti); *Nevestele vesele din Windsor* (trad. Vlaicu Bârna); *După faptă și răsplată* (trad. N. Argintescu-Amza); Poeme: *Venus și Adonis* (trad. Dan Grigorescu); *Necinstirea Lucreției* (trad. Dan Grigorescu); *Jeluirea unei îndrăgostite* (trad. Dan Grigorescu); *Pătimașul pelerin* (trad. G. Ciorănescu); *Phoenix și turturica* (trad. Dan Grigorescu); *Sonete* (trad. colectiv). Vol I-II, 96 lei.

Înainte de neașteptata dispariție a profesorului Dan Grigorescu, remarcabil anglist, acesta predase editurii noastre următoarele trei volume ale acestei integrale Shakespeare (texte confruntate cu originalul englez, adnotate, însoțite de prezentările convenite) dar, în lipsa unui sponsor generos, la care facem și aici apel, ele se află și acum, parțial culese, în redacție, în așteptare...

ÎN CURS DE APARIȚIE

Avangarda românească, ediție de Ion Pop

I. AGÂRBICEANU,

Opere, vol. I-II (*Povestiri și nuvele*)

TUDOR ARGHEZI,

Opere, vol. XI (*Proză*).

CHARLES BAUDELAIRE,

Opere (*Poezii*)

IOAN SLAVICI,

Opere, vol. XI (*Publicistică politică*).

Opere, vol. XII (*Corespondență*).

E. LOVINESCU,

Opere, vol. I-II.

TITU MAIORESCU,

Opere, vol. II-III (*Jurnal*).

DIMITRIE CANTEMIR,

Descriptio Moldaviae

Academia
Română

DICIONARUL
GENERAL
AL
LITERATURII
ROMÂNE

R

Academia
Română

DICIONARUL
GENERAL
AL
LITERATURII
ROMÂNE

STAB

Academia
Română

DICIONARUL
GENERAL
AL
LITERATURII
ROMÂNE

ACADEMIA
ROMÂNĂ

M

DICIONARUL
LITERATURII
ROMÂNE

J

editura
enciclopedică
română

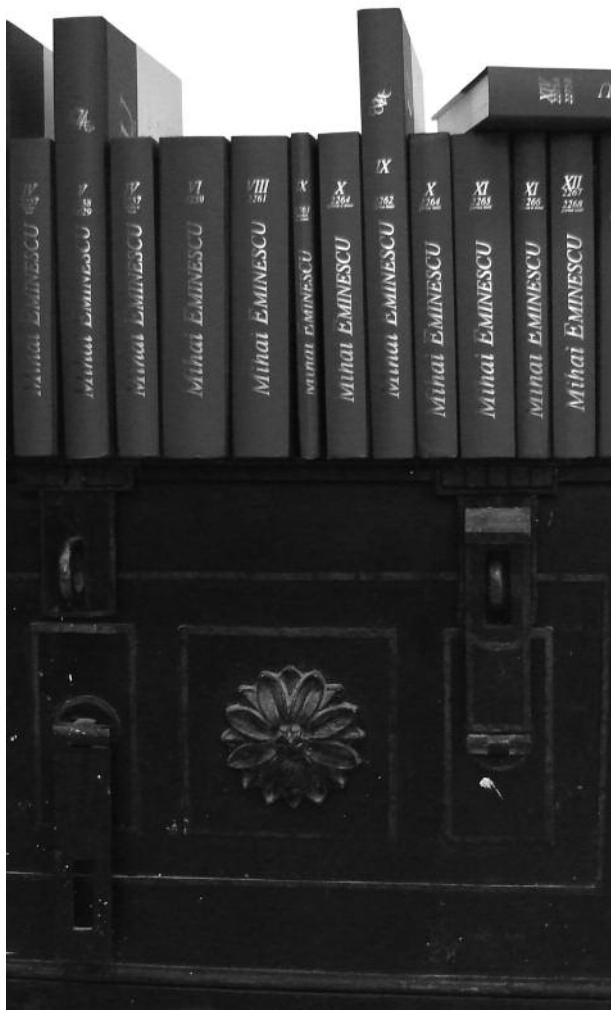
ACADEMIA
ROMÂNĂ

I

DICIONAR
LITERATUR
ROMÂNE

L

editura
enciclopedică
română

Nu cedam și ~~nu~~ ^{nu} ~~apropo~~ ^{a morii} or' edale;
 Pomi țării, înfășurați în mantii
 Coborâți, pînă, de pînă țării în glie
~~Adormiți~~

Da, ideal de a, de a ~~scrie~~ ^{scrie} ~~scrie~~ ^{scrie}
 Voi și mi veți da ~~un~~ ^{un} ~~parinte~~ ^{parinte} ~~peste~~
 Ochi și, ~~veșnic~~ ^{veșnic} ~~veșnic~~ ^{veșnic} ~~veșnic~~ ^{veșnic} ~~veșnic~~ ^{veșnic}
 Sîngurătății

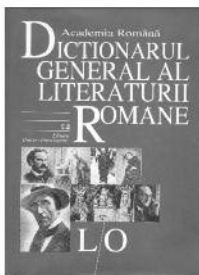
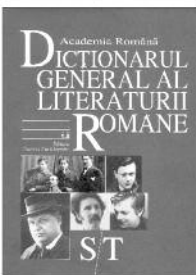
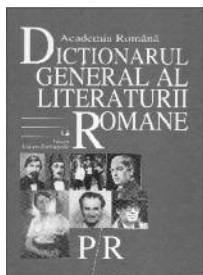
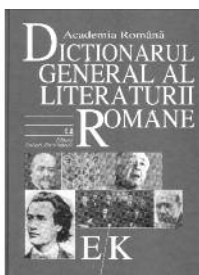
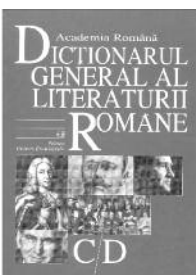
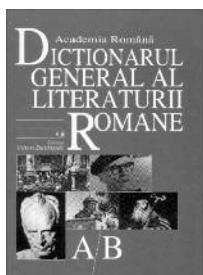
Cînd doborîți în veșnicie în coloni
 Suponiți în ~~dușmă~~ ^{dușmă} ~~de~~ ^{de} ~~de~~ ^{de}
~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și}
~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și}
 Nici unul are!

Ai vrea ai ~~Comunistii~~ ^{Comunistii} ~~zumbet~~
 Te-ți dele ~~trăde~~ ^{trăde} ~~albe~~ ^{albe} ~~hore~~
 Numai ochii ~~înțepare~~ ^{înțepare} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și} ~~și~~ ^{și}
 Al armurii vești!

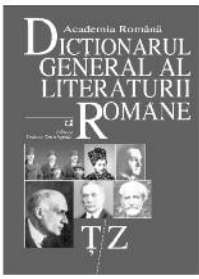
15 Ianuarie
 Ziua lui Mihai Eminescu
 Ziua Culturii Naționale

(Handwritten signature)

Academia Română
 Președinte: K. I. Florescu
 Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”
 Titlu: T-Z
 În anul 1968, în cadrul Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, a fost înființat Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, care a devenit un centru de cercetare științifică în domeniul literaturii române.
 Cu acest ocazie se prezintă volumul al 13-lea (și ultimul) din
 Dicționarul general al literaturii române,
 realizat în colaborare cu Academia Română
 și Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”
 (Faza Academiei Române, Chișinău, 11 Septembrie 2013).
 În colaborare cu Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”
 Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”

SUMAR

CUVÂNT ÎNAINTE
de Eugen Simion / 5

I.SCRIITORI ROMÂNI / 13

II.CULEGERI, ANTOLOGII / 113

III.SCRIITORI STRĂINI / 119

ÎN CURS DE APARIȚIE / 126

